

فصل اول

کلیات

اکنون که با تلاش و همت دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی و همکاری و همفکری جمعی از صاحب‌نظران، مؤلفان و هنرآموزان مجرب نگارش محتوا و روش آموزش دروس فنی در طراحی جدید و نوین تدوین شده است تا اثربخشی بیشتری داشته باشد، بنا بر آن شد که پس از مطالعات میدانی در آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در حوزه آموزش و پرورش و خارج از آن، بررسی و تحلیل مشاغل موجود در صنایع کشور و تغییر و تحولات صنعتی و فناوری‌های روز دنیا و همچنین با توجه به مقطع زمانی که هنرجویان در آن قرار داشته و گستره مداوم بارش اطلاعات که فضای ذهنی آنها را تحت تأثیر قرار می‌دهد، محتوا باید به گونه‌ای نگارش یابد که قابلیت انتقال مناسبی داشته باشد تا هنرآموزان بتوانند با به‌کارگیری روش‌های آموزشی متنوع فرایند یادهی - یادگیری را تسهیل نمایند. در این راستا موارد زیر پیشنهاد می‌گردد:

- ۱) تدریس به شیوه تعاملی و رو در رو (هنرآموز با هنرجو و هنرجو با هنرجو) انجام شود تا ذهن هنرجویان با مسائل و موضوعات درس درگیر شود.
- ۲) در تدریس همواره به مشاغل مرتبط با رشته و گروه اشاره شود و نقش محتوای دروس در ارتباط با مشاغل مربوطه توجیه شود.
- ۳) تدریس با استفاده از فیلم، انیمیشن و پوستر انجام شود، زیرا کیفیت درک و فهم هنرجو با به‌کارگیری این فناوری‌ها ارتقا می‌یابد.
- ۴) پرسش‌های هر مبحث در کلاس، به وسیله هنرجویان پاسخ داده شود و پس از تصحیح و ارزشیابی، نتیجه در کارپوشه هنرجو درج شود.
- ۵) هر جلسه از هنرجویان ارزشیابی به عمل آید و نتیجه آن در کاربرگ ارزشیابی آنان ثبت گردد، بدیهی است که بخش بزرگی از این ارزشیابی، حاصل نظارت شما بر فعالیت‌های علمی و عملی هنرجویان خواهد بود.
- ۶) هنرآموز باید در حین انجام فعالیت‌های کارگاهی بر کار هنرجویان نظارت مستمر داشته باشد، زیرا این نظارت علاوه بر حصول نتایج مطلوب برای ارزشیابی، موجب ارتقای کیفیت یادگیری خواهد شد.
- ۷) در آموزش‌های کارگاهی به شایستگی‌های غیرفنی از جمله نکات زیست‌محیطی، مسائل ایمنی، حفاظتی و بهداشتی توجه ویژه نموده و در ارزشیابی، جزء عوامل مهم و غیرقابل گذشت در نظر گرفته شوند.
- ۸) اخلاق‌محوری و رعایت اصول و ارزش‌های اخلاقی مانند حضور به موقع در

کلاس و کارگاه، احترام هنرجویان به یکدیگر و هنرآموز، مسئولیت‌پذیری، صداقت و راستی، صرفه‌جویی، پرهیز از توهین و تمسخر و سرانجام تمرکز بر کار و درس باید به‌طور جدی و مستمر مدنظر بوده و جزء ملاک‌های مهم ارزشیابی هنرجو در نظر گرفته شود.

۹ یکی از اهداف کتاب راهنمای هنرآموز، تهیه و معرفی چارچوب برای ارائه بهتر درس کتاب درسی است. کتاب راهنمای هنرآموز این امکان را در اختیار هنرآموزان قرار می‌دهد تا بتوانند برنامه درسی را تجزیه و تحلیل کنند و با توجه به امکانات و محدودیت‌هایی که با آن مواجه‌اند و نیز با توجه به شرایط محیطی، ویژگی‌های دانش‌آموزان، امکانات موجود و... درس مورد نظر را ساماندهی و اجرا نمایند. کتاب‌های راهنمای هنرآموز راهکارهای اولیه‌ای هستند که علاوه بر ارائه دانش‌های بیشتر از کتاب درسی، به هنرآموزان این امکان را می‌دهد تا با خلاقیت خود، شیوه‌های فردی خود را انتخاب کنند و در راستای برنامه درسی، آموزش را اجرا نمایند. راهنمای هنرآموز در واقع «راهنمای حرفه هنرآموزی است» و گاهی به پیچیدگی‌های موضوع درس نیز می‌پردازد.

وظایف کتاب‌های راهنمای هنرآموز عبارت‌اند از:

۱ تبیین برنامه درسی (هدایت هنرآموز برای روش مناسب تدریس)؛

۲ هدایت هنرآموز در فرایند آموزش، تدریس و ارزشیابی؛

۳ دانش افزایی.

کتاب راهنمای هنرآموز درس معماری داخلی فضاهای تجاری در رشته معماری داخلی با هدف ارائه راهکارها و روش‌های مناسب در جهت تدریس بهتر و موفق‌تر برای هنرآموزان تألیف شده و شامل مطالبی است که هنرآموز در طول یک سال تحصیلی با آن مواجه است و در راستای آموزش به هنرجویان از آنها استفاده می‌کند. بنابراین سعی شده است در کتاب پیش‌رو، ابتدا برخی از واژگان کلیدی و پایه که در حوزه برنامه‌ریزی درسی کارکردهای عام دارند، توضیح داده شوند و سپس شیوه‌های آموزش «مباحث معماری داخلی» به صورت گام به گام تدوین شود.

کتاب پیش رو شامل بخش‌های زیر است:

■ رویکردهای آموزشی و روش‌های تدریس؛

■ اهداف آموزشی و حیطه آنها؛

■ روش جمع‌آوری داده‌های هنرجو؛

■ روش آموزش هر درس به صورت گام به گام؛

■ منابع و مآخذ.

صلاحیت حرفه‌ای

مجموعه‌ای از شایستگی‌های حرفه‌ای است که با توجه به سطح، نوع و وسعت آنها به سطوح دیگر تقسیم خواهند شد.

آموزش و تربیت فنی و حرفه‌ای

آموزش و تربیت در قلمرو دنیای کار به زمینه‌سازی، آمادگی، نگهداشت و ارتقاء شغلی و حرفه‌ای گفته می‌شود. آموزش و تربیت فنی و حرفه‌ای، ترکیبی جامع است که به جنبه‌هایی از فرایند آموزشی و تربیتی شامل مطالعه فناوری‌ها و علوم وابسته، کسب نگرش‌ها و مهارت‌های عملی، فهم و دانش مرتبط با حرفه‌ها در بخش‌های گوناگون اقتصادی و زندگی اجتماعی علاوه بر آموزش عمومی، اطلاق می‌شود. این ترکیب اعم از آموزش فنی و حرفه‌ای رسمی، غیررسمی و سازمان نیافته است. همچنین این آموزش‌ها شامل طیف وسیعی از فرصت‌های توسعه مهارت‌ها است که با بافت‌های ملی و محلی هماهنگ می‌گردد. یادگیری برای یاد گرفتن و رشد سواد و مهارت‌های محاسبه، مهارت‌های عَرَضی (غیرفنی) و مهارت‌های شهروندی نیز از مؤلفه‌های جدایی‌ناپذیر آموزش و تربیت فنی و حرفه‌ای می‌باشند.

شغل

واژه شغل «استخدام شدن برای ارائه خدمت و برای مدتی خاص» می‌باشد. شغل محدود به زمان و فرد کارفرما است. شغل مجموعه‌ای از کارها و وظایف مشخص است که در یک جایگاه خاص تعریف می‌شود. یک شخص ممکن است در یک حرفه در زمان‌های گوناگون مشاغل متفاوت داشته باشد.

حرفه

مجموعه‌ای از مشاغل دنیای کار است که شباهت معقولانه‌ای از نظر کارها، دانش و توانایی‌های مورد نیاز دارد. حرفه، مشغولیت اصلی فرد در طول زندگی است. استاندارد حرفه‌ای، حداقل‌های مورد انتظار دنیای کار در یک حرفه را نشان می‌دهد. حرفه، مرتبط با فرد و نقش وی در بازار و دنیای کار است (مانند حسابدار، خانه‌دار، جوشکار، پرستار، مهندس ساختمان و...). اکثر حرفه‌ها در بخش‌های مختلف وجود دارند در حالی که برخی از حرفه‌ها مانند مهندس معدن مربوط به بخش خاصی است. یک حرفه، مجموعه‌ای از مشاغل است که شباهت معقولانه‌ای از نظر کارها، دانش و توانایی‌های مورد نیاز دارد.

چارچوب صلاحیت ملی

چارچوبی است که صلاحیت‌ها، مدارک و گواهینامه‌هایی را در سطوح و انواع مختلف به صورتی منسجم و همگون براساس مجموعه‌ای از معیارها و شاخص‌های توافق شده به هم ارتباط می‌دهد. در این چارچوب به مهارت و تجربه در کنار دانش، ارزش ویژه‌ای داده می‌شود و زمان و مکان یادگیری، ارزش کمتری دارد.

برنامه درسی آموزش و تربیت فنی و حرفه‌ای

برنامه درسی آموزش و تربیت فنی و حرفه‌ای مجموعه‌ای از استانداردهای دنیای کار، اهداف، محتوا، روش‌ها، راهبردهای یاددهی - یادگیری، تجهیزات، زمان، فضا، استاندارد شایستگی‌ها، مواد آموزشی و استاندارد ارزشیابی است که هنرجو، کارآموز یا مربی را برای رسیدن به آن اهداف در حوزه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای هدایت می‌نماید. دامنه شمول برنامه درسی در حوزه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای، دنیای کار و دنیای آموزش را در بر می‌گیرد. معمولاً در نظام آموزش‌های فنی و حرفه‌ای کشورها سه نوع استاندارد در نظر گرفته می‌شود:

- ۱- **استاندارد شایستگی حرفه‌ای؛** شایستگی یا مهارتی که توسط متولیان صنعت، بازار کار و اتحادیه‌ها، اصناف و... تهیه می‌شود. در این استاندارد، وظایف، کارها و صلاحیت‌های هر شغل یا حرفه مورد توجه قرار می‌گیرند.
- ۲- **استاندارد ارزشیابی؛** براساس استاندارد شایستگی حرفه‌ای و دیگر عوامل مؤثر توسط گروه‌های مشترکی از حوزه‌های گوناگون تهیه می‌شود و منجر به اعطای گواهینامه یا مدرک صلاحیت حرفه‌ای می‌گردد.
- ۳- **استاندارد آموزشی (برنامه درسی)؛** براساس استانداردهای شایستگی حرفه و ارزشیابی توسط ارائه‌دهندگان آموزش‌های فنی و حرفه‌ای تهیه می‌گردد. در این استاندارد، اهداف و محتوای دروس، راهبردهای یاددهی - یادگیری، تجهیزات آموزشی و... در اولویت قرار دارند.

آموزش مبتنی بر شایستگی

رویکردی در آموزش فنی و حرفه‌ای است که بر شایستگی‌های حرفه‌ای تمرکز دارد. شایستگی‌ها را به عنوان پیامدهای آموزشی در نظر می‌گیرد و فرایند نیازسنجی، طراحی و تدوین برنامه درسی و ارزشیابی براساس آنها انجام می‌شود. شایستگی‌ها می‌توانند به شایستگی‌های فنی (در یک حرفه یا مجموعه‌ای از حرفه‌ها)، غیرفنی و عمومی دسته‌بندی شوند. رسیدن فراگیران به حداقلی از همه شایستگی‌ها به عنوان هدف آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در این رویکرد مورد توجه قرار می‌گیرد.

استاندارد شایستگی حرفه

استاندارد شایستگی حرفه تعیین‌کننده فعالیت‌ها، کارها، ابزارها و شاخص‌هایی برای عملکرد در یک حرفه می‌باشد.

گروه تحصیلی - حرفه‌ای (چند رشته تحصیلی - حرفه‌ای)

چند رشته تحصیلی - حرفه‌ای که در کنار هم قرار می‌گیرند تا فراگیر را برای انتخاب مبتنی بر علائق، تصحیح در موقعیت براساس استعداد و حرکت در مسیر زندگی با توجه به استانداردهای راهنمایی و هدایت تحصیلی - حرفه‌ای به صورت منطقی یاری رسانند، گروه تحصیلی - حرفه‌ای گفته می‌شود. چندرشته‌ای‌ها ممکن است با توجه به شرایط و امکانات منطقه‌ای هم‌خانواده، غیرهم‌خانواده، شایستگی‌های بزرگ مبتنی بر گروه‌های فرعی حرفه و شایستگی‌های طولی برای کسب کار باشد. گروه‌بندی تحصیلی حرفه‌ای باعث شکل‌دهی هویت حرفه‌ای و تکوین آن در طول زندگی خواهد شد.

اهداف توانمندسازی

«اهداف توانمندسازی» اهدافی هستند که براساس شایستگی‌ها، استاندارد عملکرد و اقتضات یاددهی - یادگیری جهت کسب شایستگی‌ها توسط دانش‌آموزان تدوین می‌گردند. اهداف توانمندساز با توجه به رویکرد شکوفایی فطرت شامل پنج عنصر: تعقل، ایمان، علم، عمل و اخلاق و چهار عرصه ارتباط متربی با خود، خدا، خلق و خلقت است که با محوریت ارتباط با خدا تعریف، تبیین و تدوین می‌شوند. با توجه به اینکه آموزش و تربیت فنی و حرفه‌ای و مهارتی فرایند تکوین و تعالی هویت حرفه‌ای متربیان است و هویت متربیان براین نوع ارتباط آنان با خدا، خود، خلق و خلقت می‌باشد، بنابراین اهداف تربیت با توجه به این عرصه‌ها قابل تبیین خواهد بود. این عرصه‌ها به‌گونه‌ای جامع، یکپارچه و منطقی کلیه ساحت‌های تربیتی^۱ را دربر می‌گیرد.

فعالیت‌های یادگیری ساخت یافته

فعالیت‌های یادگیری ساخت‌یافته، براساس اصول حاکم بر انتخاب راهبردهای یاددهی - یادگیری در شاخه فنی و حرفه‌ای طراحی می‌گردد. در تدوین فعالیت‌های یادگیری در دروس مختلف شاخه فنی و حرفه‌ای براساس برنامه درسی ملی ایران و

۱- ساحت‌های تعلیم و تربیت براساس سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، عبارت‌اند از: اعتقادی، عبادی و اخلاقی، اجتماعی و سیاسی، زیستی و بدنی، زیباشناختی و هنری، اقتصادی و حرفه‌ای و علمی و فناورانه.

حوزه یادگیری کار و فناوری، دیدگاه فناورانه حاکم خواهد بود. انتخاب فعالیت‌های یاددهی - یادگیری در فرایند آموزش به کمک مواد و رسانه‌های یادگیری به منظور تحقق شایستگی‌ها براساس اصولی از قبیل تقویت انگیزه دانش‌آموزان، درک و تفسیر پدیده‌ها در موقعیت‌های واقعی دنیای کار، فعال نمودن دانش‌آموزان استوار است.

بسته تربیت و یادگیری

بسته تربیت و یادگیری، به مجموعه‌ای هماهنگ از منابع، مواد و رسانه‌های آموزشی اطلاق می‌شود که در یک بسته واقعی یا به صورت اجزایی هماهنگ با نشان و برند مؤسسه تولیدکننده، تهیه و برای یک یا چند پایه تحصیلی مورد استفاده قرار می‌گیرد. در حال حاضر با گسترش فناوری‌های نوین و ICT، بسته آموزشی با نرم‌افزارهای آموزشی، لوح فشرده و سایت‌های اینترنتی تکمیل می‌شود. طراحی و تهیه بسته یادگیری براساس ماکت بسته تربیت و یادگیری انجام می‌پذیرد. بسته تربیت و یادگیری می‌تواند شامل گستره‌ای از منابع و رسانه‌های آموزشی یا حاوی تعدادی کتاب و کتابچه، برگه‌های کار، لوح فشرده، فیلم آموزشی و حتی برخی وسایل کمک آموزشی و ابزارها باشد. در کنار بسته سخت‌افزاری، استفاده از امکانات نرم‌افزاری و اینترنت نیز می‌تواند به تکمیل یک بسته آموزشی کمک کند. می‌توان بسته تربیت و یادگیری را به دو گروه کلی شامل منابع اصلی و منابع تکمیلی تقسیم نمود. منابع اصلی شامل کتاب راهنمای هنرآموز، کتاب درسی و کتاب کار می‌شوند.

لذا بسته تربیت و یادگیری شامل اجزای زیر می‌باشد:

- ۱ کتاب درسی
- ۲ راهنمای هنرآموز
- ۳ کتاب همراه هنرجو
- ۴ کتاب کار
- ۵ نرم‌افزار دانش‌آموز
- ۶ فیلم هنرجو؛
- ۷ شبیه‌سازها
- ۸ فیلم هنرآموز
- ۹ پوستر

ارائه راهکارهایی برای اجرای تدریس اثرگذار و نحوه آموزش مهارت‌های عملی و دانش مربوطه از طریق تمرین‌های مختلف و کار عملی است. محتوای اصلی کتاب درسی شامل پنج پودمان است که به‌طور خلاصه در زیر به آنها اشاره می‌شود.

پودمان اول: هدف این پودمان، آموزش فرایند طراحی داخلی فضاهای تجاری و نحوه تهیه گزارش مطالعات مقدماتی در طراحی فضاهای داخلی است. مراحل اصلی فرایند طراحی که شامل سه بخش برنامه‌ریزی، شناخت و طراحی است تشریح شده و در ادامه ضمن معرفی عرصه‌ها و فضاهای داخلی، روش تهیه برنامه کالبدی توضیح داده شده است.

پودمان دوم: در این پودمان ضمن معرفی عناصر سازنده فضا و کارکرد هر کدام از آنها در شکل‌گیری فضاهای داخلی طراحی فضاهای داخلی تشریح شده و در ادامه نحوه مقایسه طراحی‌های ارائه شده و گزینش طرح مناسب‌تر و ارائه نهایی آن طرح شده است.

پودمان سوم: پودمان سوم به تهیه طرح‌های اجرایی فضاهای داخلی تجاری پرداخته است و با توجه به مطالب پایه که هنرجویان در خصوص نقشه‌کشی فاز یک در سال دهم و نقشه‌کشی فاز ۲ در سال یازدهم فراگرفته بودند، نقشه‌کشی فاز دو به‌صورت مبسوط‌تری آموزش داده می‌شود و نقشه‌های مبنا برای این پودمان نقشه نهایی شده در پودمان دوم کتاب می‌باشد.

پودمان چهارم: در این پودمان ضمن آموزش متره و برآورد به روشه باز و بسته، تهیه جداول نازک‌کاری پروژه و برخی از مصالح رایج در اجرای فضاهای تجاری طرح می‌شود. آموزش متره به روش بسته براساس دفترچه فهرست بها بوده و در روش باز با استعلام قیمت از بازار انجام می‌گیرد و برای حفظ پیوستگی محتوای کتاب، متره و برآورد نقشه‌هایی که در پودمان سوم در مرحله فاز دو رسم شده بودند، انجام می‌شود. تهیه آلبوم مصالح دیگر موضوع طرح شده در این پودمان است.

پودمان پنجم: ماکت‌سازی از طرح‌های داخلی هدف اصلی این بخش است که برای رسیدن به آن ضمن تشریح مباحث تئوری مراحل ساخت بخش‌هایی از فروشگاه به صورت مرحله آموزش داده شده است.

هنرجویان این رشته در آینده به‌عنوان فعالان حوزه معماری داخلی مشغول به کار خواهند شد و ارائه محتوای آموزشی استاندارد و صحیح، در ارتقای کیفیت فضاهایی که آنها در ایجادشان سهیم بوده‌اند بسیار مؤثر خواهند بود، از این رو مسئولیت شما

در خصوص تربیت هنرجویانی متعهد به اصول اخلاقی، دارای مهارت‌های عملی و دانش کافی در زمینه معماری داخلی اهمیت بسزایی دارد. تدریس شما تلاشی است دوجانبه، برای یاد دادن و یاد گرفتن واحدهای یادگیری.

برنامه‌ریزان درسی، برنامه مدونی را در اختیار شما قرار می‌دهند و شما خواهید توانست با استفاده از فنون و ابزارهای آموزشی، هنرجو را درگیر آموزش کنید. او نباید به‌عنوان گیرنده منفعل، درگیر جادوی اطلاعات شود، بلکه باید همراه شما، مهارت‌های یادگیری، اتکای به خود، تفکر، خردورزی، حل مسئله، روابط انسانی، همکاری و مشارکت را تجربه کند تا بدان حد که آنها را در زندگی خود به کار گیرد. بنابراین تا حد امکان فرصت تمرین و تجربه را به او بدهید و نوآوری و خلاقیت او را ارج بگذارید. قبل از توجه به نکات پیشنهادی، به‌منظور نهادینه شدن آنها لازم است به یادگیری مداوم، مسئولیت‌پذیری، وجدان کاری، همکاری و مشارکت، صرفه‌جویی، توجه به محیط‌زیست، پاسداری از ارزش‌های مذهبی و اخلاقی، احترام به قانون و... اعتقاد داشته باشیم و آنها را در طول آموزش سرلوحه کار قرار دهیم.

نکات پیشنهادی

- ۱ قبل از تدریس هر واحد یادگیری، در زمینه ضرورت و اهمیت مفاهیم، با هنرجویان بحث و گفت‌وگو کنید.
- ۲ محتوای واحدهای یادگیری را با توجه به فعالیت‌های ارائه شده با هنرجویان مطرح کنید، سپس جمع‌بندی کلی را با کمک آنها ارائه دهید.
- ۳ با توجه به اینکه بعضی از قسمت‌های هر بخش کتاب برای کسب اطلاعات بیشتر در نظر گرفته شده است و ارزشیابی از آن صورت نمی‌گیرد، هنرجویان را تشویق نمایید که آنها را مطالعه کنند.
- ۴ هنرجویان را ترغیب نمایید تا در اجرای فعالیت‌های عملی تلاش کنند و نتایج کار را در کلاس، مورد بحث و تبادل نظر قرار دهند.
- ۵ از آنجا که این درس، فعالیت‌ها و تمرین‌های عملی بسیاری را پیشنهاد می‌کند، هنرجویان را تشویق کنید که در فعالیت‌های گروهی شرکت کنند و کارایی فعالیت‌هایشان را با سایر گروه‌های کلاسی، ارزیابی کنند. در ضمن، نمونه‌ای از کلیه فعالیت‌های خود را برای ارزیابی و استفاده نهایی در پوشه‌ای جمع‌آوری نمایند.
- ۶ ارزشیابی واحدهای یادگیری به دو صورت مستمر و پایانی صورت می‌گیرد. ارزشیابی عملی با توجه به شاخص‌هایی چون مشارکت در فعالیت‌های گروهی، مهارت در اجرای کار، علاقه‌مندی، خلاقیت، رعایت نظم و انضباط، تهیه گزارش کار براساس تمرینات و پیشنهادها در هر بخش در طول سال براساس فعالیت‌های انجام شده و ارزشیابی نظری کلیه مباحث واحدهای یادگیری به‌صورت مستمر و پایانی انجام می‌گیرد.

- ۷ با توجه به تازگی مطالب این واحدهای یادگیری، از شما درخواست می‌شود نظرها و پیشنهادهای خود را با ما در میان بگذارید و زمینه را برای تهیه مطالبی مفیدتر و پربارتر فراهم سازید.
- ۸ هر درس را با نام خدا و با یک پیام مرتبط با موضوع آغاز نمایید.
- ۹ با توجه به واحد یادگیری، وسایل و ابزار لازم را از قبل آماده کنید و فضای آموزشی را مشخص کنید.
- ۱۰ برای اجرای هر هدف، طرح درس تهیه کنید.
- ۱۱ هر قسمت از محتوای درس را با طرح یک فعالیت تأمل‌برانگیز مانند طرح سؤال، نمایش فیلم و نمایش تصویر شروع کنید.
- ۱۲ برای ادامه تدریس از جمع‌بندی نظرات هنرجویان استفاده کنید.
- ۱۳ در آموزش مفاهیم از روش‌های فعال تدریس استفاده کنید.
- ۱۴ بعد از طرح محتوای درس، بر انجام فعالیت‌های مطرح شده نظارت کنید.
- ۱۵ به منابع ذکر شده در تدریس مراجعه نمایید و از آنها بهره‌گیری کنید.
- ۱۶ هنرجویان را به استفاده از منابع ذکر شده هدایت نمایید.

اهمیت و ضرورت رشته تحصیلی معماری داخلی

یکی از اصلی‌ترین نیازهای بشر، تهیه مسکن و سرپناه بوده که در مراحل مختلف تاریخی و رشد اجتماعی به ترتیب به نیازهای امنیتی، کارایی و زیبایی پاسخ داده است. مسکن انسان‌های نخستین او را از بلایای طبیعی، جانوران درنده و شرایط نامساعد جوی در امان نگه می‌داشته است.

متناسب بودن کاربرد مسکن از نظر اندازه و شکل و فرم، این فضا را با انتظارات بشر هماهنگ ساخته است. توجه به جمال و درک زیبایی‌ها و مشغولیت‌های ذهنی بشر هم‌زمان با رفع اولین نیاز او شکل گرفت، به طوری که بر روی دیواره داخلی اولین پناهگاه‌های طبیعی انسان نقاشی‌هایی از آمل، ذهنیات و تجربیات او جلوه‌گر شده است. تهیه و ساخت فضاهای مورد نیاز در ابتدا توسط شخص انجام می‌گرفت اما به تدریج با رشد تکنولوژی و کسب تجربه افراد در این زمینه خاص، نیاز به انتقال تجربه و آموزش به دیگران و نسل‌های بعدی ضرورت پیدا کرد.

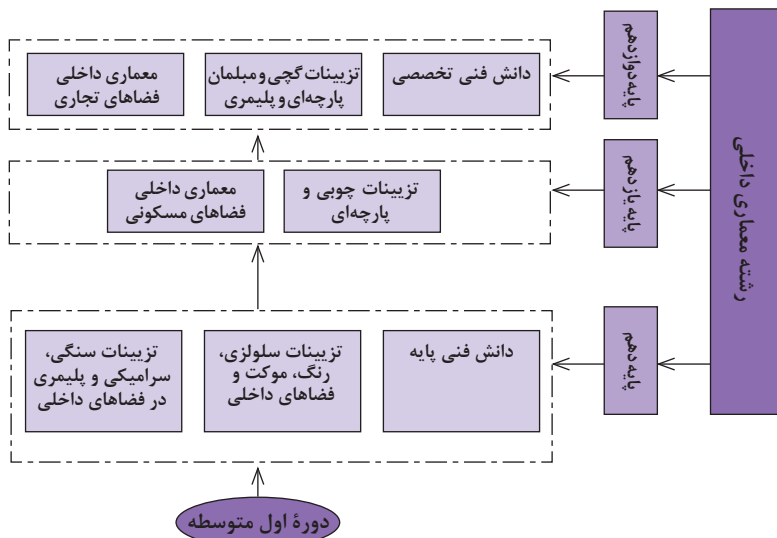
امروزه نیز طراحی و ساخت مسکن و فضاهای مناسب مورد نیاز توسط افرادی باتجربه و دانش‌آموخته در این حوزه صورت می‌گیرد. ساماندهی و مدیریت فضاهای داخلی این ساخت‌وسازها با توجه به معماری پایدار - (اقتصاد و ارکان اصلی آن، اجتماعی و زیست‌محیطی) - تربیت افرادی متخصص با اطلاعات کافی و به روز و متناسب با ارزش‌های دینی و فرهنگی کشور را ضروری می‌سازد. این افراد علاوه بر ارتقای کیفیت زندگی خصوصی و اجتماعی افراد در مدیریت منابع و حفظ و نگهداری محیط‌زیست مؤثر خواهند بود.

با توجه به ارائه آموزش رسمی در شاخه فنی و حرفه‌ای، رشته معماری داخلی و به تبع آن نبود کارگران ماهر و کاردان‌های حوزه معماری داخلی، تربیت هنرجویان مستعد را در این رشته ضروری می‌نماید. پژوهش و برنامه‌ریزی‌های انجام شده در این زمینه آمار مشاغلین حوزه معماری داخلی مرکز آمار ایران رشد صعودی اشتغال را در این زمینه پیش‌بینی می‌کند.

هدایت تحصیلی - حرفه‌ای

هدایت تحصیلی - حرفه‌ای شامل موارد زیر است:

- 1 هدایت از طریق در اختیار قرار دادن اطلاعات شغلی و حرفه‌ای که بخشی از آن در برنامه درسی رشته وجود دارد و بخش‌های دیگر شامل مسیر توسعه حرفه‌ای از طریق بازدید و کارآموزی محقق می‌شود.
- 2 مشاوره حرفه‌ای که در طول سال تحصیلی توسط مشاوران و با کمک آزمون‌های استاندارد انجام خواهد شد.
- 3 هدایت آموزشی که توسط مشاوران و با ابزارهای سنجش خاص به منظور هدایت فراگیران در مسیرهای تحصیلی افقی و عمودی در مقطع متوسطه.

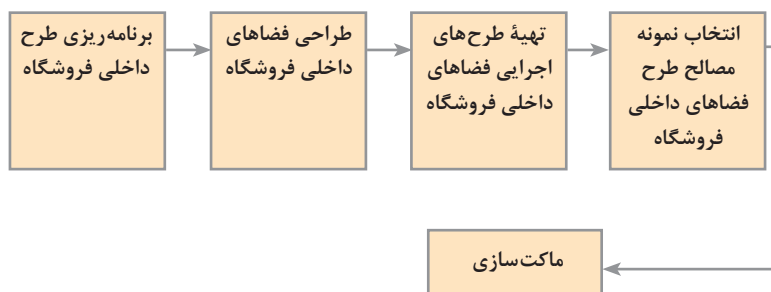

فصل دوم

معرفی واحدهای یادگیری

معرفی واحدهای یادگیری

درس معماری داخلی فضاهای تجاری در پایه دوازدهم در قالب ۵ پودمان مستقل از یکدیگر و به صورت خطی ارائه می‌شود. سازمان‌دهی واحدهای یادگیری نیز به صورت مستقل انجام شده و تکالیف کاری به صورت خطی هستند و مراحل کاری به صورت ارائه دانش در قالب تکالیف یادگیری ساخت یافته و مهارت بعد از آن به صورت تمرین عملی در حیطه وسعت محتوا به ترتیب آورده می‌شود. شایستگی‌های غیرفنی، زیست‌محیطی، ایمنی و نگرشی به صورت تلفیقی در دانش و مهارت ارائه می‌شود.

شایستگی‌های مورد انتظار

شایستگی‌های فنی

- تهیه برنامه اولیه طرح داخلی فضاهای فروشگاه
- تهیه گزارش مطالعات مقدماتی از طراحی فضاهای داخلی فروشگاه
- ارائه طرح‌های اولیه فضاهای داخلی فروشگاه
- تهیه طرح نهایی فضاهای داخلی فروشگاه
- تهیه طرح‌های اجرایی فضاهای داخلی فروشگاه
- ارائه نمونه مصالح طرح فضاهای داخلی فروشگاه
- ماکت‌سازی

شایستگی‌های غیر فنی

- سازمان‌دهی اطلاعات
- جمع‌آوری و گردآوری اطلاعات
- مذاکره

- احترام گذاشتن به ارزش‌های دیگران
- تفسیر اطلاعات
- مستندسازی
- مدیریت زمان
- مدیریت مالی و منابع
- مدیریت کیفیت
- درستکاری
- به‌کارگیری فناوری اطلاعات

اهداف تفصیلی درس: معماری داخلی فضاهای تجاری

عناصر	رابطه با خویشتن (روح، روان و جسم)	رابطه با خدا	رابطه با خلق خدا (سایر انسان‌ها)	رابطه با خلقت
تعقل، تفکر و اندیشه‌ورزی (تأمل، استدلال، استنباط، تجزیه و تحلیل، توجه، تدبر، نقد، کشف، درک، حکمت، پژوهش)	<ul style="list-style-type: none"> - تعامل و توجه به مطالعات اولیه در روند طراحی داخلی تجاری - کشف خودباوری در رابطه با خلق فضاهای داخلی تجاری - توجه به فناوری اطلاعات و ارتباطات در ارائه طرح‌های فضاهای داخلی تجاری 	<ul style="list-style-type: none"> - توجه به نظام خلقت با نگرش سیستمی در طراحی داخلی فضاهای تجاری - توجه به حقیقت نظام خلقت در طراحی داخلی فضاهای تجاری - توجه به فرهنگ کار و تلاش در طراحی داخلی فضاهای تجاری براساس آموزه‌های دینی 	<ul style="list-style-type: none"> - تأمل و توجه به خواسته‌ها و نیازهای کارفرما در طراحی داخلی تجاری - توجه به مسئولیت‌پذیری در قبال استفاده‌کنندگان در فضاهای داخلی - تجزیه و تحلیل آثار اجراشده طراحی داخلی تجاری مربوط به دیگران 	<ul style="list-style-type: none"> - پژوهش مدیریت منابع و مصالح در طراحی داخلی فضاهای تجاری - تأمل در قوانین مرتبط با محیط‌زیست در طراحی داخلی فضاهای تجاری - استنباط اصول توجه به طراحی پایدار در طراحی داخلی فضاهای تجاری

<p>- ارزش گذاری به مدیریت و منابع و مصالح در طراحی فضاهای تجاری</p> <p>- پذیرش قوانین مرتبط حفظ نظارت در طراحی داخلی فضاهای تجاری</p> <p>- علاقه به طراحی و تولید پایدار در طراحی فضاهای داخلی تجاری</p>	<p>- ارزش گذاری بر کار تیمی و گروهی در طراحی داخلی فضاهای تجاری</p> <p>- باور به مسئولیت پذیری در قبال استفاده کنندگان فضاهای طراحی داخلی تجاری</p> <p>- علاقه به رعایت مالکیت مادی و معنوی آثار دیگران در حوزه‌های داخلی تجاری</p>	<p>- ارزش گذاری بر شایستگی‌های تفکر در آفریده‌های خداوند در طراحی داخلی فضاهای تجاری</p> <p>- التزام قلبی به اخلاق اسلامی در طراحی داخلی فضاهای تجاری</p> <p>- پذیرش فرهنگ کار و تلاش در طراحی داخلی فضاهای تجاری براساس آموزه‌های دینی</p>	<p>- پذیرش یادگیری مادام‌العمر در کار طراحی داخلی فضاهای تجاری</p> <p>- التزام قلبی به خودباوری در طراحی فضاهای داخلی تجاری</p> <p>- پذیرش فناوری‌های نو در ارائه طرح‌های فضاهای داخلی تجاری</p>	<p>ایمان و باور پذیرش، تعبد، التزام قلبی)</p>
<p>- بیان ارزش‌های کسب اطلاعات یادگیری مادام‌العمر در حوزه شیوه‌های طراحی فضاهای داخلی بر پایه معماری پایدار</p> <p>- تشریح مسئولیت‌های طراحی فضاهای داخلی تجاری در قبال محیط زیست</p> <p>- بیان مصادیق طراحی پایدار در طرح داخلی فضاهای تجاری</p>	<p>- توصیف ارتباط مؤثر و کار تیمی در روند طراحی فضاهای داخلی تجاری، همکاران و کارفرمایان</p> <p>- بیان مصادیق طراحی متناسب با نیازهای استفاده کنندگان</p> <p>فضا در طراحی فضاهای داخلی تجاری</p> <p>- تعیین مقدار و نوع مصالح مصرفی برای اجرای طراحی فضاهای داخلی تجاری</p>	<p>- تشریح ارتباط آموزه‌های دینی در طراحی فضاهای داخلی تجاری</p> <p>- بیان مصادیق پرهیزکاری در طراحی فضاهای داخلی تجاری</p> <p>- توصیف اصول زیبایی شناختی در آفریده‌های خدا</p>	<p>- تشریح روند طراحی فضاهای داخلی تجاری با نگرش سیستمی</p> <p>- بیان قوانین مرتبط با طراحی و مصالح فضاهای داخلی تجاری</p> <p>- توضیح نحوه استفاده از فناوری نوین در ارائه طرح‌های معماری داخلی تجاری</p>	<p>علم (کسب معرفت شناخت، بصیرت و آگاهی)</p>

<p>- اطلاعات در خصوص شیوه‌های طراحی فضاهای داخلی در پایداری معماری داخلی - مسئولیت پذیری در قبال محیط زیست در قبال طراح فضاهای داخلی تجاری - به کارگیری مصادیق طراحی پایدار در طراحی داخلی فضاهای تجاری</p>	<p>- برقراری ارتباط مؤثر و اجرای کار تیمی در روند طراحی فضاهای داخلی تجاری با همکاران و کارفرمایان - انجام طراحی فضاهای داخلی تجاری براساس مصلحت استفاده کنندگان از فضا - تعیین مقدار و نوع مواد در مصالح مصرفی برای اجرای طراحی فضاهای داخلی تجاری</p>	<p>- به کارگیری آموزه‌های دینی در طراحی فضاهای داخلی تجاری - استفاده از احکام دینی در طراحی فضاهای داخلی تجاری - استفاده از اصول زیبایی شناسختی در آفریده‌های خدا در طراحی فضاهای داخلی تجاری</p>	<p>- انجام طراحی فضاهای داخلی تجاری با نگرش سیستمی - استفاده از قوانین مرتبط با طراحی و مصالح در فضاهای داخلی تجاری - بهره‌برداری از فناوری‌های نوین در ارائه طرح‌های معماری داخلی تجاری</p>	<p>عمل (کار، تلاش، اطاعت، عبادت، مجاهدت، کار آفرینی، مهارت و...)</p>
<p>- توجه به مدیریت منابع و مصالح در طراحی فضاهای داخلی تجاری - ارزش‌گذاری در استفاده از مصالح بوم آورد در طراحی داخلی فضاهای تجاری - پایبندی به فناوری‌های نو در طراحی فضاهای داخلی تجاری با هدف کاهش آلودگی‌های زیست محیطی</p>	<p>- توجه به ارتباط مؤثر و کار تیمی در طراحی داخلی فضاهای تجاری - سعی و اهتمام در خیرخواهی کاربران و کارفرمایان در کار طراحی داخلی فضاهای تجاری - التزام عملی به انتقال تجربه به دیگران در کار طراحی داخلی فضاهای تجاری</p>	<p>- التزام به رعایت اخلاق حرفه‌ای با توجه به ناظر بودن خداوند در کار طراحی داخلی فضاهای تجاری - رعایت عدل و انصاف در کار طراحی داخلی فضاهای تجاری با توجه به آموزه‌های عدالت‌خواهی در آموزه‌های دینی - توجه به فرهنگ کار و تلاش در کار طراحی داخلی فضاهای تجاری با توجه به آیات الهی</p>	<p>- التزام عملی به اخلاق حرفه‌ای در طراحی فضاهای داخلی تجاری - تعهد داشتن مسئولیت در جایگاه طراح داخلی فضاهای تجاری - پایبندی به فرهنگ طراحی و تولید در طراحی داخلی فضاهای تجاری</p>	<p>اخلاق (تزکیه، عاطفه و ملکات نفسانی)</p>

بودجه‌بندی زمانی درس: درس معماری داخلی فضاهای تجاری شامل ۷ واحد یادگیری به شرح زیر است:

ردیف	نام واحد یادگیری	کل ساعت	ساعت عملی	ساعت نظری
۱	تهیه برنامه اولیه طرح فضاهای داخلی فروشگاه	۳۰	۱۸	۱۲
۲	تهیه گزارش مطالعات مقدماتی از طراحی فضاهای داخلی فروشگاه	۳۰	۱۸	۱۲
۳	ارائه طرح‌های اولیه فضاهای داخلی فروشگاه	۶۰	۳۶	۲۴
۴	تهیه طرح نهایی فضاهای داخلی فروشگاه	۳۰	۱۸	۱۲
۵	تهیه طرح‌های اجرایی فضاهای داخلی فروشگاه	۶۰	۳۶	۲۴
۶	ارائه نمونه مصالح طرح فضاهای داخلی فروشگاه	۳۰	۱۸	۱۲
۷	ماکت‌سازی	۶۰	۳۶	۲۴

هر واحد یادگیری شامل سه الی شش مرحله به شرح زیر خواهد بود:

واحد یادگیری «تهیه برنامه اولیه طرح فضاهای داخلی فروشگاه»				
ردیف	مراحل	عملی	نظری	جمع کل
۱	گردآوری اطلاعات پایه از کارفرما برای طرح فضاهای داخلی فروشگاه	۴	۳	۷
۲	برداشت اطلاعات میدانی و تهیه اسناد	۶	۴	۱۰
۳	ارائه برنامه نهایی اولیه طرح	۸	۵	۱۳

واحد یادگیری «تهیه گزارش مطالعات مقدماتی از طراحی فضاهای داخلی فروشگاه»				
ردیف	مراحل	عملی	نظری	جمع کل
۱	تهیه مطالعات عوامل زمینه‌ای فروشگاه	۲/۵	۱/۵	۴
۲	تهیه استانداردها و ضوابط برنامه‌ریزی فروشگاه	۴/۵	۳/۵	۸
۳	ارائه نمونه‌های برجسته طراحی داخلی فروشگاه	۴	۲/۵	۶/۵
۴	تهیه ویژگی‌های کمی و کیفی طرح‌های معماری داخلی فروشگاه	۴/۵	۳	۷/۵
۵	تدوین گزارش مطالعاتی	۲/۵	۱/۵	۴

واحد یادگیری «ارائه طرح‌های اولیه فضاهای داخلی فروشگاه»				
ردیف	مراحل	عملی	نظری	جمع کل
۱	تهیه مبانی طراحی فضاهای داخلی فروشگاه	۹	۶	۱۵
۲	اولویت‌بندی معیارهای طراحی فضاهای داخلی فروشگاه	۷	۵	۱۲
۳	ارائه طرح اولیه داخلی فروشگاه	۲۰	۱۳	۳۳

واحد یادگیری «تهیه طرح نهایی فضاهای داخلی فروشگاه»				
ردیف	مراحل	عملی	نظری	جمع کل
۱	تدوین اصول مطرح در توسعه طرح اولیه داخلی	۳	۱/۵	۴/۵
۲	تعیین اجزای طرح و الزامات فنی، کارکردی، زیبایی‌شناسی و فرهنگی	۴	۳	۷
۳	تعیین جایگاه و نحوه ارتباط عناصر تأسیساتی در طرح داخلی فروشگاه	۴	۳	۷
۴	ارزیابی طرح براساس اصول طراحی، اجزای طرح و الزامات فنی	۳	۱/۵	۴/۵
۵	ارائه طرح نهایی داخلی فضاهای فروشگاه	۴	۳	۷

واحد یادگیری «تهیه طرح‌های اجرایی فضاهای داخلی فروشگاه»

ردیف	مراحل	عملی	نظری	جمع کل
۱	ترسیم پلان از طرح‌های اجرایی	۱۰	۷	۱۷
۲	ترسیم برش از طرح‌های اجرایی	۹	۶	۱۵
۳	ترسیم نما از طرح‌های اجرایی	۶	۴	۱۰
۴	ترسیم نقشه‌های تفصیلی بزرگ‌نمایی از طرح‌های اجرایی	۸	۵	۱۳
۵	تهیه جدول نازک‌کاری طرح‌های اجرایی	۳	۲	۵

واحد یادگیری «ارائه نمونه مصالح طرح فضاهای داخلی فروشگاه»

ردیف	مراحل	عملی	نظری	جمع کل
۱	انجام متره و برآورد طرح تهیه شده به روش باز	۱۲	۶	۱۸
۲	تنظیم دفترچه مشخصات فنی و اجرایی طرح	۳	۳	۶
۳	ارائه آلبوم مصالح به کار رفته در پروژه	۳	۳	۶

واحد یادگیری «ماکت‌سازی»

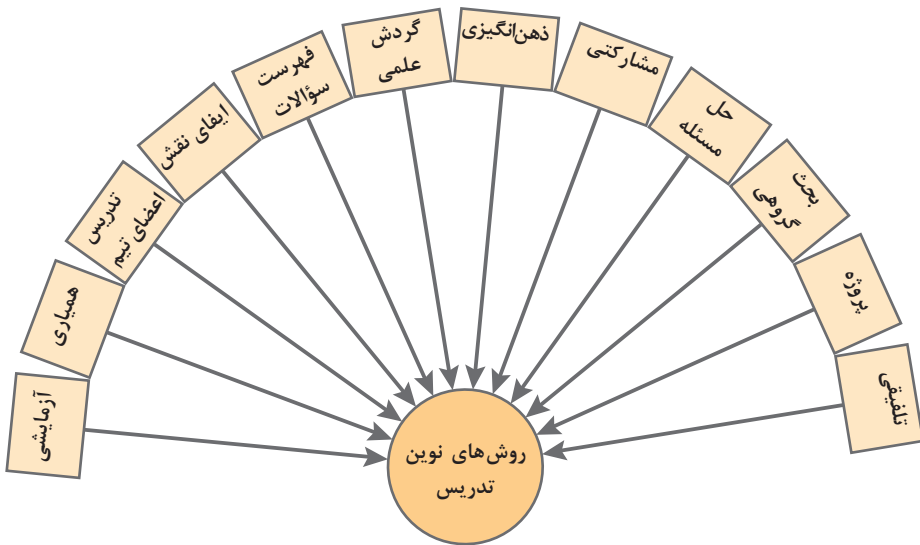
ردیف	مراحل	عملی	نظری	جمع کل
۱	حجم‌شناسی	۶	۴	۱۰
۲	نقشه‌خوانی نقشه‌های معماری	۳	۲	۵
۳	ساخت ماکت	۲۱	۱۴	۳۵
۴	ارائه ماکت	۶	۴	۱۰

فصل سوم

آشنایی با روش‌های نوین تدریس

روش‌های نوین تدریس

برای آموزش مطالب به فراگیران با توجه به موضوع، محتوا، سن فراگیران و... روش‌های تدریس مختلفی وجود دارد. برای آشنایی با روش‌های نوین تدریس به نمودار ۱ توجه نمایید.

نمودار ۱- روش‌های نوین تدریس

روش گروهی یا مشارکتی

تدریس مشارکتی یک راهبرد توصیه شده برای یادگیری فردی و جمعی است که نه تنها فرد در مقابل یادگیری خود مسئول است بلکه در مقابل یادگیری دیگران نیز مسئول است و هنرآموز می‌تواند با انعطافی که در ترکیب و اندازه گروه‌ها به وجود می‌آورد به یک تدریس اثربخش دست یابد، به طوری که نه تنها هنرجویان بتوانند با هم کار کنند بلکه یادگیری خود و دیگران را به حداکثر رسانده و از این یادگیری لذت ببرند. فعالیت‌های گروهی، یادگیری را جذاب و پربار می‌سازد و به رشد شناختی هنرجویان کمک می‌کند. این روش در رشد اجتماعی و عاطفی آنان نیز تأثیرگذار است. هنرجویان در تعامل با یکدیگر یاد می‌گیرند و همین ارتباط، توانایی‌های اجتماعی و عاطفی آنان را افزایش می‌دهد و همدلی و همکاری را در آنان تقویت می‌کند.

برای اجرای درست فعالیت‌های گروهی و مشارکتی، توجه به نکات زیر، ضروری است:

۱ ابتدا ضرورت و اهمیت مشارکت و کار گروهی را برای هنرجویان توضیح دهید تا آگاهانه در اجرای این روش، مشارکت کنند.

۲ با توجه به موضوع درس و تعداد هنرجویان در کلاس، تعداد گروه‌های کاری را مشخص کنید (۳ یا ۴ گروه و هر گروه ۲ الی ۴ هنرجو).

۳ از هنرجویان بخواهید برای گروه خود یک هماهنگ‌کننده و یک گزارشگر انتخاب کنند. وظیفه هماهنگ‌کننده، ایجاد نظم، رعایت نوبت در گروه و نظارت بر اجرای درست فعالیت گروهی است. وظیفه گزارشگر، یادداشت مطالب مطرح شده در گروه، تهیه گزارش از کار گروهی و ارائه آن در کلاس است. این افراد نباید ثابت باشند. هر هنرجو هم باید تجربه کار هماهنگ‌کننده و هم گزارشگر را داشته باشد. قبل از شروع کار گروهی، این مطالب را برای هنرجویان توضیح دهید.

۴ گروه‌بندی هنرجویان به گونه‌ای باشد که افراد هر گروه ثابت نباشند و تغییر کنند. برای این کار می‌توانید از روش‌های زیر استفاده کنید:

۱-۴- شمارش و تقسیم‌بندی هنرجویان براساس اعداد؛ به‌عنوان مثال اگر می‌خواهید چهار گروه تشکیل دهید، از هنرجویان بخواهید از یک تا چهار بشمارند و آن را تکرار کنند. در پایان شماره‌های یک با هم، دو با هم، سه با هم و چهار با هم یک گروه را تشکیل دهند.

۲-۴- هنرجویان را به‌صورت تصادفی در کلاس بنشانید و از آنان بخواهید از سمت راست یا چپ، هر چهار نفر یک گروه را تشکیل دهند.

۳-۴- گاهی اوقات، گروه‌ها را براساس انتخاب و تمایل هنرجویان تشکیل دهید.

۴-۴- گاهی خود شما، براساس توانمندی‌های هنرجویان آنها را گروه‌بندی کنید. در این روش توجه داشته باشید در هر گروه هنرجویان از نظر درسی، قوی، متوسط و ضعیف با هم باشند.

۵ هرگز گروه‌ها را براساس هنرجویان قوی، متوسط و ضعیف تقسیم‌بندی نکنید. بهترین گروه مشارکتی، گروهی است که هنرجویان طیف‌های مختلف آموزشی (قوی، متوسط، ضعیف)، با هم باشند تا بتوانند به یکدیگر کمک کنند و همدلی و همکاری بین آنها ایجاد شود.

۶ گاهی از هنرجویان بخواهید روشی برای گروه‌بندی ارائه دهند. با این کار، خلاقیت و انگیزه آنان را در کار گروهی، تقویت می‌کنید.

۷ هنگام اجرای فعالیت گروهی، خلاصه‌ای از قواعد کار گروهی مانند نظم، مسئولیت‌پذیری، رعایت احترام و نوبت، همکاری و... را روی تابلوی کلاس بنویسید یا با هر روش دیگر آن را نشان دهید و هنگام اجرای کار گروهی، توجه هنرجویان را به آن جلب کنید.

تدریس مشارکتی یک راهبرد تدریس در گروه‌های کوچک است اما هر تدریسی که با استفاده از گروه صورت می‌گیرد لزوماً نمی‌تواند تدریس مشارکتی تلقی گردد. زیرا تدریس مشارکتی الزامات و روش‌های مخصوص به خود را دارد و تا زمانی که این الزامات در جای خود و به صورت درست انجام نگیرد نمی‌توان گفت تدریس مشارکتی صورت پذیرفته است.

یکی از وظایف اصلی هنرآموزان، ایجاد زمینه مشارکت، همکاری، رفاقت گروهی و صمیمیت میان هنرجویان است. فلسفه وجودی تدریس مشارکتی دقیقاً به همین منظور است. اگرچه، به خاطر وجود برخی ویژگی‌های فردی از جمله ویژگی‌های هوشی، شخصیتی، زمینه خانوادگی و... رقابت علمی و فنی میان هنرجویان ایجاد خواهد شد، اما وظیفه ما به عنوان یک هنرآموز حرفه‌ای این است که از تبدیل شدن به رقابت شخصی جلوگیری کنیم. بلکه همان طوری که در قبل آمد هنرآموز باید تمام تلاش خود را معطوف به این هدف نماید که هنرجویان، موفقیت خود را منوط به موفقیت دیگران بدانند و در واقع به این شعار اعتقاد پیدا کنند که یا ((همگی غرق می‌شویم و یا همگی نجات پیدا می‌کنیم)). در این صورت است که هنرجویان قوی‌تر، دست دیگر هنرجویان را خواهند گرفت.

به اعتقاد برخی صاحب‌نظران یادگیری مشارکتی به معنای گروه‌بندی هنرجویان براساس توانایی‌های مشابه نیست، بلکه برعکس هر اندازه ناهمگونی اعضای گروه از نظر نژاد، زبان، فرهنگ، هوش و پیشرفت تحصیلی بیشتر باشد کارایی رویکرد یادگیری مشارکتی بیشتر خواهد بود.

تعداد هنرجویان عضو هر گروه و ترکیب اعضای گروه

اولین وظیفه هنرآموز در تدریس مشارکتی، گروه‌بندی هنرجویان در گروه‌های کوچک است. اما آنچه که مهم است این است که در گروه‌بندی هنرجویان، بایستی قواعدی را رعایت نمود تا حداکثر نتیجه حاصل شود وگرنه ممکن است نتوانیم از تشکیل گروه به نتایج دلخواه خود دست پیدا کنیم. اعضای تشکیل دهنده هر گروه از قانون علمی «آستانه تحمل» پیروی می‌کنند. آستانه تحمل کودکان با نوجوانان و بزرگسالان کاملاً متفاوت است. کودکان آستانه تحمل کمتری نسبت به بزرگسالان دارند. زود خسته می‌شوند، در یک زمان واحد نمی‌توانند با تعداد بیشتری از افراد رابطه برقرار ساخته و آن را تا مدتی حفظ نمایند. لذا باید در گروه‌بندی هنرجویان، این عامل را مورد توجه قرار داد؛ یعنی تعداد اعضای هر گروه، رابطه مستقیمی با سن آنها دارد. هر چه سن فراگیران کمتر، تعداد اعضای گروه نیز کمتر و هر چه سن فراگیران بالاتر، تعداد اعضای گروه نیز می‌تواند بیشتر باشد. بهتر است، تعداد اعضای گروه دانش‌آموزان دوره ابتدایی ۲ تا ۳ نفر، دانش‌آموزان دوره متوسطه اول ۳ تا ۴ نفر و دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم و بالاتر ۴ تا ۷ نفر باشد.

در موارد ترکیب اعضای گروه رعایت دو نکته زیر الزامی است:
الف) تا جایی که ممکن است اجازه دهید هنرجویان خود اعضای گروه را تعیین کنند. اما اگر این کار به درستی انجام نشد هنرآموز حق دارد که در تعیین اعضای گروه دخالت کند.

ب) هنرآموز باید توجه داشته باشد که در هر گروه، هنرجویانی از هر سه طیف ضعیف، متوسط و قوی حضور داشته باشند. اگر هنرجویان این‌گونه عمل نمایند، هنرآموز می‌تواند با استفاده از روش‌های دیگر، آنها را سرو سامان دهد.

روش ذهن‌انگیزی یا بارش فکری

ذهن‌انگیزی یکی از روش‌های آموزش خلاق و مشارکتی است. در این روش، مسئله یا پرسشی در کلاس مطرح می‌شود و هنرجویان آزادانه نظرات خود را در مورد آن بیان می‌کنند و در پایان، مطالب جمع‌بندی و مجدداً در کلاس ارائه می‌شود. ذهن‌انگیزی، رشد شناختی به ویژه تفکر انتقادی، منطقی و خلاق را در هنرجویان تقویت می‌کند و به رشد اجتماعی و عاطفی آنان کمک می‌کند و جرئت‌ورزی و اعتماد به نفس آنها را افزایش می‌دهد.

اجرای این روش مستلزم رعایت نکات زیر است:

به همه هنرجویان فرصت داده شود تا آزادانه در گفت‌وگو شرکت کنند. برای مشارکت هنرجویان، آنان را به پاسخ‌گویی مجبور نکنید، بلکه با ایجاد انگیزه، آنها را به شرکت در گفت‌وگو تشویق کنید.

اگر هنرجویی پاسخ درستی را ارائه نداد، آن را بپذیرید، زیرا نپذیرفتن چنین پاسخ‌هایی سبب می‌شود که هنرجویان در گفت‌وگو شرکت نکنند؛ اما هنگام جمع‌بندی پایانی بدون نام بردن از هنرجویان، به اصلاح نظرات نادرست بپردازید. نظم و نوبت مشارکت همه هنرجویان را در اجرای این روش، رعایت کنید.

در پایان، نظرات هنرجویان را اصلاح و جمع‌بندی کنید و در اختیار آنان قرار دهید. می‌توانید جمع‌بندی نظرات را هر بار به عهده یک گروه از هنرجویان قرار دهید و نظرات اصلاحی خود را ارائه دهید.

جمع‌بندی نظرات جلسه را نیز هر بار یک گروه از هنرجویان، برحسب محتوای آن، به صورت پوستر، بروشور، نمودار، ... در کلاس ارائه دهند.

چهار قاعده اساسی بارش مغزی:

۱- انتقال به ذهن ممنوع: این مهم‌ترین قاعده است و لازم است تمام اعضا به آن توجه کرده و بررسی و ارزیابی پیشنهاد را به آخر جلسه موکول کنند. ضمن اینکه ملاحظه تبعیض‌آمیز پیشنهادها نیز ممنوع است.

۲- اظهار نظر آزاد و بی‌واسطه: همه هنرجویان حق اظهار نظر دارند و هیچ‌کس نباید به جای شخص دیگری اظهار نظر کند. این قاعده برای جرئت بخشیدن به

شرکت کنندگان برای ارائه پیشنهادهایی است که به ذهن آنها خطور می‌کند، به عبارت دیگر در یک جلسه بارش مغزی تمام اعضا باید جسارت و شهامت اظهار نظر را پیدا کرده باشند و بدون آنکه ترسی از ارزیابی و بعضاً انتقاد مستقیم داشته باشند، بتوانند پیشنهاد و نظر خود را بیان کنند. هر چه پیشنهاد جسورانه‌تر باشد نشان‌دهنده اجرای موفق‌تر جلسه است.

۳- تأکید بر کمیت: هر چه تعداد نظرات بیشتر باشد، احتمال وجود پیشنهادهای مفید و کارسازتر در بین آنها بیشتر می‌شود. موفقیت اجرای روش بارش مغزی با تعداد پیشنهادهای مطرح شده در جلسه رابطه مستقیم دارد. در این روش این‌گونه عنوان می‌شود که هر چه تعداد پیشنهادها بیشتر باشد احتمال وجود طرح پیشنهاد کیفی بیشتر است.

روش فهرست سؤالات

در این روش، فهرستی از سؤالات مختلف تهیه می‌شود تا موجب برانگیختن قدرت تفکر و تصور فرد گردد. این تکنیک راهی برای به کار انداختن قدرت تصور فرد شناخته شده است.

در این روش، شیوه عمل به این گونه است: ابتدا موضوع یا مسئله‌ای را که می‌خواهید درباره آن فکر کنید، مشخص می‌کنید؛ سپس سلسله سؤالاتی را درباره هر مرحله از آن موضوع یا مسئله مطرح می‌کنید. نقطه قوت این روش، افزایش خلاقیت هنرجویان است.

روش مسئله‌ای (حل مسئله)

این روش یکی از روش‌های فعال تدریس است، نوعی آماده کردن فراگیران برای زندگی واقعی است. در این روش، فعالیت‌های آموزشی به گونه‌ای تنظیم می‌شوند که در ذهن فراگیرنده (هنرجو) مسئله‌ای ایجاد شود و او با علاقه‌مندی برای حل مسئله تلاش می‌کند. این روش به صورت فردی یا گروهی اجرا می‌شود و با روش‌های سنتی کاملاً فرق دارد.

یک ضرب‌المثل معروف است که می‌گوید: «اگر به فردی یک ماهی بدهی، یک وعده غذای او را تأمین کرده‌ای، اما اگر به او ماهیگیری بیاموزی، غذای یک عمر او را تأمین کرده‌ای» بنابراین باید به هنرجویان یاد دهیم تا به مقتضای زمان، اطلاعات و آموخته‌های خود را تعمیم دهند و نیروهای بالقوه خود را به فعلیت برسانند و در گستره زندگی به رفتارهای مطلوب تبدیل کنند.

اجرای این الگو دارای مراحل زیر است:

مشخص کردن مشکل یا مسئله مورد تدریس به صورت دقیق و روشن؛

جست‌وجوی راه‌حل‌های متعدد؛

بررسی راه‌حل‌های متعدد؛

انتخاب راه‌حل مناسب؛

اجرای راه‌حل مناسب؛

پیگیری نتایج به‌دست آمده.

هرچند روش حل مسئله دارای مدل‌های متفاوتی است، اما همه در این اصل سهیم‌اند که به هنرجویان یاد می‌دهد به اهدافشان دست یابند و هرچه قدرت تصمیم‌گیری و گزینش راه‌حل‌های مطلوب در هنرجویان افزایش یابد، نیازهای روزمره خود را راحت‌تر رفع می‌کنند و موفق‌تر خواهند بود. شرایطی که فراگیرنده در این روش، باید داشته باشد عبارت‌اند از: توجه به مسئله، قدرت درک مسئله، تشخیص ویژگی‌های مسئله، آمادگی برای حل مسئله، قدرت تنظیم راه‌حل‌های احتمالی، قدرت گردآوری اطلاعات و تحلیل آنها، قضاوت در مورد اطلاعات گردآوری شده و تعمیم و کاربرد مسئله.

محیط و شرایط آموزشی باید به‌گونه‌ای تنظیم گردد که هرگاه فراگیرنده با مشکل مواجه شود، آن را درک کند و از طریق تفکر برای تمامی رویدادها، راه‌حل مناسبی جست‌وجو نماید.

این روش، نسبت به روش‌های دیگر، به زمان بیشتر و به هنرآموزان باتجربه و آشنا با روش تحقیق احتیاج دارد. اجرای آن در کلاس نیز با بیش از بیست نفر به سختی انجام‌پذیر است و امکانات زیادی می‌خواهد.

همچنین این روش فعالیت‌های مدرسه را با زندگی واقعی هنرجویان مرتبط می‌سازد و از بهترین روش‌های تربیتی برای ایجاد تفکر علمی در آنان است. همچنین این روش باعث برانگیختن علاقه طبیعی آنان به درس می‌شود و روحیه پژوهش، انتقادگری و احساس مسئولیت را در آنان تقویت می‌کند. این روش به یادگیری پایدار آنان نیز منجر می‌گردد و باعث شکوفا شدن استعدادها و توانایی‌های آنان خواهد شد.

روش ایفای نقش

یکی از روش‌هایی که در تکوین شخصیت فردی و اجتماعی هنرجویان سهم زیادی دارد «روش ایفای نقش است» زیرا نمونه کوچکی از ایفای نقش‌های زندگی است و بهتر از بقیه روش‌ها، هنرجویان را در عرصه زندگی می‌آزماید. این روش، به‌عنوان یک الگوی تدریس، از دو بُعد شخصی و اجتماعی مورد توجه قرار دارد.

در این الگو، سعی بر آن است که به یادگیرندگان کمک شود تا مفهوم وجود خویش را در درون فضای اجتماعی که در آن زندگی می‌کنند بیابند و نکات مثبت تصورات خود را دربارهٔ خودشان، با کمک گرفتن از گروه‌های اجتماعی، روشن کنند. در جریان ایفای نقش، نمونهٔ زنده‌ای از رفتار انسان مهیا می‌شود که به مثابه ابزاری در اختیار هنرجو قرار می‌گیرد و چون تمرکز حواس و ارتباط عاطفی در این روش زیاد است به یادگیری بهتر و مؤثرتر می‌انجامد.

اجرای این الگو طی مراحل زیر صورت می‌گیرد:

- ۱ آماده کردن گروه (با آشنا کردن هنرجویان با مسئله، آماده‌سازی گروه و طرح سؤال برای برانگیختن تفکر)
- ۲ انتخاب شرکت‌کنندگان،
- ۳ صحنه‌آرایی،
- ۴ آماده کردن تماشاگران،
- ۵ اجرای بازی،
- ۶ ارزشیابی و بحث،
- ۷ اجرای دوباره،
- ۸ بحث و ارزشیابی،
- ۹ تقسیم تجارب.

این روش کمک می‌کند هنرجویان احساسات خود را بروز دهند و از نگرش‌ها، ارزش‌ها و برداشت‌های خود سود جویند، نگرش‌ها و مهارت‌های حل مسئله را به‌دست آورند و گسترش دهند، از راه‌های مختلف، مواد درسی را بررسی کنند، زمینهٔ بحث گروهی را فراهم سازند و کم‌رویی برخی هنرجویان خجالتی درمان شود. همچنین این روش به ایجاد شور و شوق و انگیزهٔ درونی در فراگیران، افزایش مهارت‌های روانی - حرکتی آنان، تقویت نگرش‌ها و طرز تفکر جدید و قبول ارزش‌های اجتماعی توسط هنرجویان و تقویت قدرت مدیریت و سازماندهی هنرجویان در کلاس و بهبود آیندهٔ شغلی آنها کمک می‌کند.

تدریس اعضای تیم

همان‌گونه که از عنوان طرح بر می‌آید، مدیر یادگیری، موضوع درس را بین اعضای تیم تقسیم می‌کند، هر عضو، متن اختصاص یافتهٔ خود را به دقت مطالعه می‌کند و آن را برای اعضای تیم خود تدریس می‌کند، یعنی هر هنرجو هم هنرآموز است و هم یادگیرنده. متن باید قابل تقسیم باشد، در غیر این صورت مدیر یادگیری باید موضوع درس را با سازماندهی مجدد به قسمت‌های مختلف تقسیم کند.

بعد از تدریس هر بخش توسط اعضا، آزمون جامع از تمامی بخش‌ها برگزار می‌شود و سپس کلید سؤالات در اختیار هنرجویان قرار گرفته و هنرجویان کار خود را

ارزیابی می‌کنند و به این دو سؤال پاسخ می‌دهند:
الف) هر کدام تا چه حد موضوع را خوب یاد گرفته‌اند و به دیگران تدریس کرده‌اند؟
ب) برای مؤثر بودن کار خود در تیم چه پیشنهادهایی دارند؟
در این طرح به هنرجویان کمک می‌شود تا به بخش تعیین شده مسلط شوند و به‌طور مؤثری آن را برای دیگران تدریس کنند.
طرح‌های تدریس اعضای تیم و کارایی تیم ممکن است هم‌زمان استفاده شوند. استفاده نوبتی هم می‌تواند ضمن ایجاد تنوع در رشته‌ها، مهارت‌های مختلفی را آموزش دهد.
نکته قابل توجهی که در این طرح وجود دارد، بررسی و تحلیل نمرات هنرجویان در هر سؤال است. طبیعی است که هر هنرجو در سؤالات مربوط به بخش خود نمره بالاتری داشته باشد، ولی نمره دیگر سؤالات در بررسی عملکرد دیگر اعضا را فرآیند تدریس نیز قابل تأمل است.

بحث گروهی

روش تدریس به شیوه بحث گروهی، گفت‌وگویی سنجیده و منظم درباره موضوعی خاص و مورد علاقه مشترک شرکت کنندگان در بحث است. در این روش، هنرجویان با شرکت فعال در فعالیت‌های کلامی، ابعاد مختلف یک مسئله را مورد بحث قرار می‌دهند و در پایان نسبت به آن شناخت عمیق‌تری به دست می‌آورند. همچنین درک می‌کنند که دیگران نیز نظریاتی دارند و باید به نظریات آنان احترام گذاشت. استدلال کردن و گوش دادن به حرف‌های دیگران را می‌آموزند و دارای روحیه تحمل آرا می‌گردند. همچنین از طریق بحث گروهی، روابط گروهی را تمرین می‌کنند. در این روش، وظیفه اصلی هنرآموز تحلیل و ارزیابی جریان بحث، منطقی، سازمان و صحت مطالب گفته شده است. البته او می‌تواند نقش هدایت‌کننده بحث را داشته باشد و هر جا که بحث به بن‌بست برسد یا از مسیر اصلی خارج شود، آن را به مسیر اصلی هدایت کند. همچنین باید مراقب باشد که افراد به خصوصی، بحث را به خود اختصاص ندهند.
موضوعی که بتوان درباره آن، نظرات مختلف و متفاوت ارائه داد و فراگیران درباره آن، اطلاعات لازم را داشته باشند یا بتوانند کسب کنند، موضوع مورد علاقه مشترک شرکت کنندگان در بحث باشد.

در این روش، هنرجویان بیش از استفاده از کتاب یا هنرآموز، خود موظف به یافتن نتایج، اصول و راه‌حل‌ها هستند و این در صورتی است که هنرجویان به موضوع علاقه‌مند باشند. موضوعاتی چون ریاضیات، علوم طبیعی، مهندسی و... برای بحث

گروهی کارایی ندارند و در عوض علمی چون علوم اجتماعی، تاریخ، اقتصاد، فلسفه، علوم سیاسی و روان‌شناسی و جامعه‌شناسی با این روش قابلیت تدریس دارند. دربارهٔ موضوعاتی که هنرجویان کمتر به آن علاقه‌مند هستند هنرآموز باید به نوعی در هنرجویان ایجاد علاقه کند و در آنها حساسیت به وجود آورد مانند طرح سؤال، پخش یک فیلم و... به عبارت دیگر، اجرای مطلوب روش بحث گروهی تا اندازه زیادی بستگی به شخصیت هنرآموز دارد. هنرآموزی که از این روش استفاده می‌کند باید قدرت تصمیم‌گیری داشته باشد و طوری بحث را هدایت کند که موضوع به بیراهه کشیده نشود.

مراحل اجرای روش بحث گروهی

مرحلهٔ اول: آمادگی و برنامه‌ریزی

- ۱- انتخاب موضوع: موضوعات و عناوین روش بحث گروهی و ارتباط آنها با هدف، باید در قالب کلمات و جملات صریح و روشن بیان شود.
- ۲- فراهم کردن زمینه‌های مشترک: قبل از شروع بحث گروهی، لازم است سطح اطلاعات هنرجویان دربارهٔ موضوع یکسان شود.
- ۳- تعیین نحوهٔ آرایش شبکه‌های ارتباطی: ترتیب قرارگرفتن و نشستن فراگیران، در نوع ارتباط مؤثر است.

براین اساس رهبر گروه، هنرجویان، شخص میهمان، ناظر یا ارزیاب و... هر کدام باید جایگاه مخصوص خود را داشته باشند.

مرحلهٔ دوم: روش اجرای بحث گروهی

۱- وظایف هنرآموز در روش بحث گروهی:

- الف) فراهم کردن امکانات
- ب) شرکت در بحث: هنرآموز موظف است در شروع بحث، تحت عنوان مقدمه، هدف و ضوابط بحث گروهی را شرح دهد و باید نقش خود را در جریان بحث تا حد یک شنونده کاهش دهد.
- ج) کنترل و هدایت بحث

۲- وظایف هنرجویان در جریان بحث گروهی: هنرآموز باید نقش هنرجویان را به دقت به آنان بیاموزد. هنرجویان باید دربارهٔ موضوع از قبل مطالعه کنند، حرف دیگران را قطع نکنند، با یکدیگر صحبت نکنند، کاملاً به صحبت‌های دیگران گوش کنند و انتظار نداشته باشند که نظر آنها حتماً پذیرفته شود.

با اجرای این روش، افراد می‌توانند در عقاید و تجربیات یکدیگر سهیم شوند و خود را ارزیابی کنند، هراس افراد خجالتی کاهش می‌یابد و قدرت مدیریت و رهبری هنرجویان تقویت می‌شود. مفهوم مشارکت و تلاش برای هنرجویان روشن می‌شود، ذهن فراگیران پویا و فعال می‌شود، هنرجویان در پایان به دیدگاه‌های

مشترک مورد توافق می‌رسند. همچنین در این روش هنرآموز نقش راهنما و کنترل‌کننده را دارد، علاقه و انگیزهٔ هنرجویان افزایش یافته و تدریس کسل‌کننده نخواهد شد، با مشاهدهٔ رفتارها و بحث‌ها می‌توان توانایی‌های هنرجویان را سنجید، عواطف و دوستی بین هنرجویان تقویت شده و بهتر همدیگر را می‌شناسند، تفکر انتقادی در آنان تقویت می‌شود، سایر توانایی‌های شناختی رشد می‌یابد، توانایی سخن‌گفتن و مهارت‌های کلامی پرورش می‌یابد و آموزش و یادگیری بر استدلال و توجیه منطقی استوار می‌گردد.

همیاری

در این روش کلیهٔ هنرجویان به‌جای هنرآموز در تدریس درس شرکت دارند. ویژگی اصلی این روش مشارکت هنرجویان در انتقال مفاهیم و مطالب درسی به سایرین می‌باشد. در یادگیری از طریق همیاری، تفاوت افراد گروه باعث کارآمد شدن یادگیری می‌شود. یکی از هدف‌های یادگیری از طریق این روش این است که هنرجویان یاد بگیرند با هر کسی کار کنند و از این طریق موجب بالا رفتن پیشرفت تحصیلی فراگیران، ایجاد ارتباط مثبت و انتقال تجاربی به آنها می‌شود که برای توسعهٔ اجتماعی، روانی و شناختی سالم به آن نیاز دارند. روش یادگیری از طریق مشارکتی با روش همیاری کاملاً متفاوت است. ترغیب هنرجویان به فعالیت در گروه‌های کوچک به‌منظور کمک به یکدیگر در یادگیری مطالب درسی فصل مشترک تمامی این روش‌هاست. برای اینکه گروه‌های همیار موفق شوند، هنرآموز سه چیز را باید رعایت کند: رفتار همه هنرجویان را زیر نظر داشته باشد، نتایج حاصل از مهارت‌های اجتماعی را که هنرجویان به کار می‌برند برای آنان توضیح دهد و در مواقع مناسب برای آموزش مهارت‌های ضروری، در کارگروه‌ها مداخله کند. بعضی از روش‌های همیاری را چنین می‌توان بیان کرد:

۱- گروه‌های پیشرفت تیمی هنرجویان

در این روش، هنرجویان به گروه‌های یادگیری چهار نفری تقسیم می‌شوند. هنرجویان از نظر سطح کارایی، جنسیت و... همگن می‌شوند. پس از ارائهٔ درس توسط هنرآموز به منظور حصول اطمینان از یادگیری تک‌تک اعضا، هنرجویان به فعالیت‌های درون گروهی می‌پردازند و در پایان تمامی هنرجویان باید در آزمون‌های انفرادی که نمی‌توانند در آنها به یکدیگر کمک نمایند شرکت نمایند. نمرات هنرجویان با میانگین نمرات قبلی آنها مقایسه می‌شود تا عملکرد و میزان پیشرفت آنان تعیین گردد این روش در تدریس موضوعاتی نظیر ریاضیات، زبان و علوم اجتماعی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

۲- رقابت و مسابقه تیمی

روش تدریس هنرآموز و کار گروهی در این روش، کاملاً مشابه روش قبلی است با این تفاوت که هنرجویان به جای شرکت در آزمون در مسابقات شرکت می‌کنند.

۳- یادگیری انفرادی با یاری گرفتن از تیم

در این روش نیز تیم‌های چهارنفره از هنرجویانی که در سطح کارایی متفاوت هستند تشکیل می‌شوند و به تیم‌هایی که عملکرد مطلوب داشته‌اند، گواهینامه اعطا می‌شود و در این روش یادگیری مشارکتی با آموزش فردی در می‌آمیزد.

۴- تقسیم موضوع به بخش‌های مختلف

هنرجویان برای کار روی موضوع درس که به بخش‌های مختلف تقسیم شده است تیم‌های شش نفره تشکیل می‌دهند. برای مثال زندگی‌نامه را می‌توان به بخش‌های گوناگونی از قبیل سال‌های نخستین زندگی، نخستین موفقیت‌ها، مسائل باقیمانده سال‌های عمر و نقش آن در تاریخ تقسیم کرد. در این تقسیم‌بندی انگیزه توجه به مطالب و کار همه تیم‌ها، در سایرین تقویت می‌شود.

۵- پژوهش گروهی

پژوهش گروهی در حقیقت یک طرح عمومی برای اداره کلاس است که طبق آن هنرجویان در گروه‌های کوچک در برنامه‌ریزی مشارکتی فعالیت می‌کنند. با انتخاب عنوان مطالب مورد مطالعه، هر گروه آن را به بخش‌های کوچک‌تر تقسیم می‌کند و هر بخش را یکی از اعضا مطالعه می‌کند و در آخرین مرحله هر یک از گروه‌ها مجموعه آموخته‌ها و یافته‌های خود را به صورت یک کار گروهی به بقیه کلاس ارائه می‌دهد.

روش گردش علمی

این روش گاهی برای مطالعه جمعی است که با توجه به هدف‌های معین آموزشی از طرف هنرآموز و شاگرد طراحی و تنظیم می‌شود. اولین مسئله در استفاده از این روش میزان ارزش، ظرفیت و کیفیت گردش علمی است. این روش می‌تواند در محدوده زمانی از یک ساعت تا یک ماه اجرا شود. اگر انتظار داشته باشیم که از این روش نتایج خوبی حاصل شود، باید قبل از اجرا به طراحی بپردازیم تا در کسب هدف‌های آموزشی به اطمینان بیشتری برسیم. این روش برای همه دروس، قابلیت اجرایی ندارد. همچنین از نظر رفت و آمد و بیمه و تغذیه هزینه‌های مالی زیادی دربردارد که جز در شرایطی مقرون به صرفه نیست. مشخص کردن هدف در برنامه‌ریزی برای بازدید و گردش علمی ضروری است.

روش واحد طرح (پروژه)

مفهوم کلمه پروژه (طرح) تا سال ۱۹۰۰ م. در نزد عموم عبارت از یک مسئله وسیع و مهم بود که صرفاً جنبه عملی داشت. ولی بعدها شامل مفاهیم گسترده‌ای از فعالیت‌های نظری و عملی شد.

این روش در موقعیت‌های طبیعی ارزش تربیتی دارد و جنبه تجربی آن زیاد است. زیرا مهارت‌های مورد نظر را به نحو شایسته‌ای تقویت می‌کند. این روش در کسب مهارت‌های اساسی زندگی فراگیران نقش اساسی دارد. در جوامع پیشرفته «یکی از اهداف برنامه‌های تعلیم و تربیت» تکوین شخصیت افراد برای کسب مهارت‌های اساسی زندگی است. در این زمینه «ارتقای قدرت مدیریت برنامه‌ریزی و کنترل» از محورهای مهم به حساب می‌آید و در جهت نیل به این اهداف، انتخاب روش‌های فعال تدریس، زمینه‌های مناسب را فراهم خواهد آورد.

در این روش، هنرجویان مقدمات لازم را فراهم کرده و برای انجام دادن پروژه، برنامه‌ریزی می‌نمایند و برای اجرای صحیح آن به سازماندهی می‌پردازند و طبق اهداف و برنامه زمانی موضوع واگذار شده را شروع می‌کنند و به اتمام می‌رسانند. نکته مهم در این روش، مورد استفاده قرارگرفتن آن در موقعیت‌های خارج از کلاس، یعنی در فضای زندگی واقعی است.

ویژگی‌های روش پروژه

- ۱ روش پروژه مانند واحد کار هنرجویان است ولی در پروژه اول ارتباط آن با عواملی که باید مورد مطالعه قرار گیرد معین می‌شود.
- ۲ مرحله به مرحله بودن کار موجب نظم و کنترل مرحله‌ای می‌شود.
- ۳ یادگیری بسیار عمیق است و پیشرفت هنرجویان بسیار زیاد و کاملاً محسوس است.
- ۴ هنرجویان اعتماد به نفس پیدا می‌کنند و بین آنها و هنرآموز رابطه صحیح آموزشی برقرار می‌شود.
- ۵ رفتارهای اجتماعی مانند «همکاری»، «تعاون»، «احساس مسؤلیت»، «انضباط در کارها»، «فعالیت»، «صبر و تحمل عقاید مخالف» در هنرجویان تقویت می‌شود.
- ۶ مهارت‌های تحقیق و پژوهش را می‌آموزند.
- ۷ توانایی‌های گوناگون در هنرجویان بروز می‌کند.
- ۸ فعالیت آموزشی با میل و رغبت انجام می‌شود و تحمیلی نیست.
- ۹ بسیاری از دشواری‌های تربیتی به دلیل فعال بودن هنرجویان در ضمن اجرای این روش از بین می‌رود.

مراحل روش پروژه عبارت است از:

- ۱- **تعیین موضوع و هدف:** موضوع و هدف باید با استفاده از اصول روان‌شناسی و علاقه‌مندی هنرجویان تعیین شود.
 - ۲- **ارائه طرح:** با بحث و گفت‌وگو طرح مشخص می‌شود، سپس به هنرجویان فرصت طراحی می‌دهند.
 - ۳- **اجرا:** نقش هنرآموز آماده ساختن وسایل لازم و مورد نیاز است و هنرجویان، با توجه به علاقه‌مندی و توانایی، فعالیتی را برعهده می‌گیرند تا آن را در زمان تعیین شده ارائه دهند.
 - ۴- **قضاوت و ارزشیابی:** ارزشیابی صحیح و انتقادات سازنده در اصلاح و تکمیل پروژه تأثیر بسزایی دارد.
- همچنین روحیه مسئولیت‌پذیری را در هنرجویان می‌پروراند و جنبه عملی و اجرایی را محور فعالیت‌هایشان قرار می‌دهد، انگیزه درونی آنان را تقویت می‌کند و اعتماد به نفس را در آنان افزایش می‌دهد.

روش آموزشی تلفیقی

روش آموزش تلفیقی، محیط را برای یادگیری پراکنجه و فعال می‌سازد. بنابراین برای تأمین نیازهای جامعه امروز، که عصر پیشرفت سریع فناوری است، بسیار ضروری است. این روش فرصت می‌دهد تا با استفاده از یک موضوع درسی، اطلاعات گوناگون و گسترده‌ای را پیرامون ابعاد مختلف آن به دست آوریم و با تلفیق این اطلاعات، یاددهی و یادگیری را به صورت یک کل بنگریم؛ همان‌طور که مصداق آن در زندگی واقعی فراوان است. روش آموزش تلفیقی که به آن «برنامه میان رشته‌ای» نیز می‌گویند فراگیرنده را مستقیماً درگیر انجام کار می‌کند و با استفاده از روش‌های گوناگون، مفاهیم را از ابعاد گوناگون مورد بررسی قرار می‌دهد. در آموزش یک مفهوم به کودکان، به دلیل محدودیت‌هایی که در درک کامل موضوع، مدت زمان و تمرکز کوتاه برای برنامه‌ریزی‌های آموزشی دارند، استفاده از روش تلفیقی لازم است، زیرا زمانی که می‌خواهیم به کودکی، به‌طور مثال ساعت را آموزش دهیم، باید بین آموزش اعداد، حرکات، صدا و نمایش هنر تلفیق ایجاد کنیم. امروزه، توجه به هوش چندگانه و به‌کارگیری آن در آموزش بهتر این تلفیق ضروری است.

روش آزمایشی

اساس این روش بر اصول یادگیری اکتشافی استوار است. در این روش مستقیماً چیزی آموزش داده نمی‌شود، بلکه موقعیت و شرایطی فراهم می‌شود تا شاگردان خود از طریق آزمایش به پژوهش بپردازند و جواب مسئله را کشف کنند. این روش نیازمند امکانات خاصی نیست و برای موضوعات علوم تجربی و روانشناسی و سایر علوم، روشی مفید است.

بنابراین روش آزمایشی در آموزش کودکان و بزرگسالان روشی مطلوب و مؤثر است و جایگاه ویژه‌ای در روش‌های آموزشی دارد. اما باید به چند نکته مهم توجه داشت: انتخاب فضا و ابزار برای اجرای هدف‌های تعیین شده (وسایل، مواد و محل دقیق)؛ برنامه‌ریزی صحیح برای اجرای گام به گام تدریس؛ آمادگی هنرآموز با تجربه و خبره برای پاسخگویی به سؤالات (توضیح نکات ضروری و جلسات بحث و گفت‌وگو بعد از آزمایش).

این روش کیفیت یادگیری را افزایش می‌دهد و یک عامل بسیار برانگیزنده در فعالیت‌های آموزشی است. برای ارضای حس کنجکاوی و تقویت نیروی اکتشاف و اختراع و پرورش تفکر انتقادی شاگردان بسیار مفید است. نظر به اینکه یادگیری از طریق تجارب مستقیم حاصل شده، یادگیری آن با ثبات تر و مؤثرتر است. همچنین انگیزه مطالعه و تحقیق را در هنرجویان افزایش می‌دهد و در آنها اعتماد به نفس ایجاد می‌کند. ضمن اینکه فعالیت‌های آموزشی را برای فراگیران جذاب و شیرین می‌نماید و بازده یادگیری آن، نسبت به سایر روش‌ها، بسیار بالاست اما دسترسی نداشتن به امکانات و محدودیت زمانی مانع از کارایی آن می‌شود.

طرح درس

نظر به اینکه ارائه طرح درس راهگشای تدریس می‌باشد، لازم است هنرآموزان محترم برای اجرای هر چه مطلوب‌تر فرایند یاددهی - یادگیری به برنامه‌ریزی در این زمینه بپردازند. به طور کلی فعالیت‌هایی که لازم است برای تدریس انجام شود در سه بخش زیر خلاصه می‌شود:

الف) فعالیت‌های قبل از تدریس

۱- طراحی آموزشی،

۱-۱- تعیین هدف‌های کلی آموزش،

۱-۲- تعیین هدف‌های توانمندساز،

۱-۳- تعیین پیش‌نیازهای درس،

- ۱-۴- تنظیم سؤالات ارزشیابی تشخیصی،
- ۱-۵- تعیین مراحل تدریس با توجه به محتوا،
- ۱-۶- تعیین الگوی تدریس (روش تدریس)،
- ۱-۷- تعیین رسانه،
- ۱-۸- تعیین نظام ارزشیابی،
- ۲- پیش‌بینی ایجاد محیط متناسب آموزشی.

ب) فعالیت‌های ضمن تدریس

- ۱- فعالیت‌های آغازین درس،
- ۲- فعالیت‌های ارائه درس،
- ۳- فعالیت‌های تکمیلی درس،
- ۴- فعالیت‌های پایانی درس.

ج) فعالیت‌های بعد از تدریس

- ۱- بررسی میزان پیشرفت هنرجویان
 - ۲- بررسی میزان موفقیت تدریس در رسیدن به هدف‌ها از نظر محتوا، روش و رسانه.
- در خاتمه یک نمونه جدول طرح درس پیشنهادی برای یک جلسه آموزشی ارائه می‌شود که می‌تواند با توجه به تبخّر و تجربه هنرآموزان محترم تکمیل گردد.

نمونه طرح درس پیشنهادی برای یک جلسه آموزشی

تعداد هنرجو	پایه:	موضوع درس:	نام درس:	شماره طرح درس	مشخصات کلی
	کلاس:	صفحات:	نام واحد یادگیری:		
هنرآموز	واحد	مدت اجرا: دقیقه	تاریخ اجرا	منطقه:	
استادکار				مدرسه:	
۱- هدف کلی:					
۲- اهداف توانمندساز:					
۳- تعیین پیش نیازهای درس:					
۴- تنظیم سؤالات ارزشیابی:					
۵- روش‌های تدریس:					
۶- رسانه‌های آموزشی:					
ابزارهای آموزشی:					
۱- فعالیت‌های آغازین: پیام روز					
فعالیت‌های اولیه: (سلام و احوالپرسی، حضور و غیاب، بازدید تکالیف و..)					
زمان به دقیقه				ارزشیابی تشخیصی:	
	انتظارات			آماده‌سازی (زمینه‌سازی):	
زمان به دقیقه	انتظارات	فعالیت‌های فراگیران (فردی - گروهی)		فعالیت‌های ارائه درس: فعالیت‌های هنرآموز	
زمان به دقیقه	انتظارات			فعالیت‌های تکمیلی درس: جمع‌بندی	
فعالیت‌های پایانی درس: نتیجه‌گیری و انجام فعالیت‌ها					
ارزشیابی تکوینی (مرحله‌ای):					
			فردی:	- تعیین تکلیف	
			گروهی:		
- معرفی سایر منابع مرتبط با درس					
- موضوع جلسه آینده و اقدامات لازم:					

نمونه طرح درس تکمیل شده برای یک جلسه آموزشی

تعداد هنر جو	پایه:	موضوع درس:	نام درس:	شماره طرح درس	مشخصات کلی
	کلاس:	صفحات:	نام واحد یادگیری:		
هنر آموز	واحد	مدت اجرا: دقیقه	تاریخ اجرا	منطقه:	
استادکار				مدرسه:	
<p>۱- هدف کلی: نقشه کشی اجرایی فضاهای داخلی فروشگاه</p> <p>۲- اهداف توانمندساز: ترسیم برش سرتاسری</p> <p>۳- تعیین پیش نیازهای درس: ارزش خطوط در نقشه کشی، مقیاس در نقشه کشی، ترسیم جزئیات، علائم ترسیمی در پلان، علائم مبلمان در پلان</p> <p>۴- تنظیم سؤالات ارزشیابی: مراحل اصلی ترسیم برش سرتاسری کدامند؟ ترسیم یک نمونه برش سرتاسری</p> <p>۵- روش های تدریس: پروژه، بحث گروهی</p> <p>۶- رسانه های آموزشی: کتاب درسی، تصویر، نمونه نقشه</p> <p>۷- ابزارهای آموزشی: تخته، ویدئو پروژکتور</p>					
<p>۱- فعالیت های آغازین: پیام روز، بهره گیری از تصاویر مرتبط</p> <p>فعالیت های اولیه: (سلام و احوالپرسی، حضور و غیاب، بازدید تکالیف و...)</p> <p>ارزشیابی تشخیصی: برش در نقشه کشی چیست؟ چه اطلاعاتی در اختیار افراد می گذارد؟</p>					
زمان به دقیقه	انتظارات	فعالیت های فراگیران (فردی - گروهی): ترسیم همزمان با آموزش مراحل ترسیم پلان سرتاسری	فعالیت های ارائه درس: فعالیت های هنرآموز: ایجاد فضای بحث گروهی و آموزش مرحله به مرحله کار		فعالیت های ضمن تدریس
زمان به دقیقه	انتظارات		فعالیت های تکمیلی درس: جمع بندی: مطالب و توضیح فعالیت هایی که باید در خارج کلاس انجام شود.		
			فعالیت های پایانی درس: نتیجه گیری و انجام فعالیت ها		
			ارزشیابی تکوینی (مرحله ای): کنترل فعالیت های ترسیمی هنرجویان پس از پایان هر مرحله از کار		فعالیت های بعد از درس
		فردی: انجام فعالیت عملی در خصوص ترسیم پلان سرتاسری		- تعیین تکلیف	
		گروهی: بحث گروهی			
				- معرفی سایر منابع مرتبط با درس: نشریه شماره ۲۵۶ سازمان برنامه و بودجه	
				- موضوع جلسه آینده و اقدامات لازم: ترسیم نماهای داخلی و خارجی	

جدول پیشنهادی بودجه‌بندی محتوایی درس معماری داخلی فضاهای تجاری

هفته	پودمان	واحد یادگیری	اهداف توانمند سازی	فعالیت
۱	پودمان ۱- برنامه‌ریزی طرح داخلی فروشگاه	واحد یادگیری ۱: تهیه برنامه اولیه طرح معماری داخلی فروشگاه	شناخت فرایند طراحی فضاهای داخلی فروشگاهی بررسی نیازها و خواسته‌های بهره‌برداران فروشگاه	پرسش و گفت‌وگوی گروهی: به نظر شما چگونه می‌توان به اطلاعات لازم در مورد نیازها و خواسته‌های بهره‌برداران فروشگاه دست پیدا کرد؟ تحقیق کنید گروه‌های ۲ یا ۳ نفره تشکیل دهید و فهرستی از سؤالاتی را که می‌توان از بهره‌برداران فروشگاه پرسید، تهیه کنید. ارائه توضیحات لازم برای انجام فعالیت عملی جلسه بعد
۲	پودمان ۱- برنامه‌ریزی طرح داخلی فروشگاه	واحد یادگیری ۱: تهیه برنامه اولیه طرح معماری داخلی فروشگاه	بررسی شرایط حاکم بر محیط موردنظر برای طراحی شناخت امکانات موجود	بررسی فعالیت عملی فروشگاه محله خود و یا فروشگاه‌های را که می‌توانید مورد بازدید قرار داده و طراحی داخلی آن را انجام دهید، به عنوان فعالیت عملی انتخاب نمایید. مرحله جمع‌آوری اطلاعات را انجام دهید. با بهره‌برداران صحبت نموده و نیازها و خواسته‌هایشان را پیدا کنید. سپس جدولی تهیه نموده و در آن، نام گروه‌های بهره‌بردار (خریدار، فروشنده، کارمند و...) و تک‌تک افراد مربوط به آن گروه را در ستون عمودی و نیازها و خواسته‌هایشان را در ستون افقی در مقابل هر فرد بنویسید. ارائه توضیحات لازم برای انجام فعالیت عملی جلسه بعد
۳	پودمان ۱- برنامه‌ریزی طرح داخلی فروشگاه	واحد یادگیری ۱: تهیه برنامه اولیه طرح معماری داخلی فروشگاه	بررسی نمونه‌های موجود (الگوهای سنتی و نمونه‌های مشابه آنها در حال حاضر) بازار در ایران بازارهای اسلامی انواع بازار ساختار بازار ساختار بازار در دوران معاصر مرکز خرید	انجام پرسش و پاسخ: چند نمونه از فضاهای تفریحی بازار را نام ببرید. در طراحی و ساخت یک مرکز خرید چه مواردی را باید در نظر گرفت؟ منظور از شعاع خدماتی مراکز خرید گوناگون چیست؟ بحث و گفت‌وگوی گروهی پیرامون مباحث درس داده شده در کلاس سؤال از هنرجویان پیرامون تجربیات آنان در مورد مراکز خرید سنتی و جدید منطقه سکونتشان ارائه توضیحات لازم برای انجام تحقیق عملی جلسه بعد

هفته	پودمان	واحد یادگیری	اهداف توانمند سازی	فعالیت
۴	پودمان ۱- برنامه ریزی طرح داخلی فروشگاه	واحد یادگیری ۱: تهیه برنامه اولیه طرح معماری داخلی فروشگاه	ارزشیابی فعالیت های عملی هنرجویان بررسی و تجزیه و تحلیل عملکرد در یک فروشگاه	ارزشیابی تحقیق های عملی هنرجویان: در محدوده استان شما چه بازاری هست؟ در صورت امکان از آن بازار بازدید کرده و به کمک عکس و فیلم آن را به کلاس معرفی کنید. فروشگاه مورد نظرتان برای طراحی داخلی راه، رولوه کنید و نقشه های آن را با مقیاس ۱:۵۰۰ یا ۱:۱۰۰ (با توجه به ابعاد فروشگاه) و به همراه میلان نمایش دهید. سپس آن را از جهت پلان، مقطع و نما نقد و بررسی کنید. به نظر شما نکات خوب و بد این فروشگاه کدامند؟
۵	پودمان ۱- برنامه ریزی طرح داخلی فروشگاه	واحد یادگیری ۲: تهیه گزارش مطالعات مقدماتی از طراحی فضاهای داخلی فروشگاه	شناخت مکان یابی مرکز خرید شناخت بخش ها و عناصر کالبدی فروشگاه بررسی ویتترین بررسی ورودی پیشخوان و صندوق بخش عرضه محصولات بخش اداری انبار پارکینگ	بحث گروهی: به نظر شما در مکان یابی یک مرکز خرید یا فروشگاه چه عواملی را باید در نظر گرفت؟ بحث گروهی: به نظر شما در طراحی پارکینگ فروشگاه چه مواردی می تواند مورد توجه قرار گیرد؟ بحث و گفت و گوی گروهی پیرامون مباحث درس داده شده در کلاس سؤال از هنرجویان پیرامون مراکز خرید مورد علاقه آنان و چگونگی عناصر آنها
۶	پودمان ۱- برنامه ریزی طرح داخلی فروشگاه	واحد یادگیری ۲: تهیه گزارش مطالعات مقدماتی از طراحی فضاهای داخلی فروشگاه	شناخت ضوابط و مقررات	تحقیق کنید: مباحث دیگر مربوط به مقررات ملی ساختمان را بررسی کنید و بگویید هر یک به چه موضوعی پرداخته است؟ این مباحث در مورد طراحی فروشگاه چه ضوابطی دارند؟ (برای این کار هنرجویان به گروه های دو یا سه نفره تقسیم شده و هر گروه به یک مبحث بپردازد).
۷	پودمان ۱- برنامه ریزی طرح داخلی فروشگاه	واحد یادگیری ۲: تهیه گزارش مطالعات مقدماتی از طراحی فضاهای داخلی فروشگاه	تهیه برنامه فیزیکی فروشگاه	پرسش: تفاوت مساحت خالص با زیربنای ساختمان چیست؟ ارائه نتایج تحقیق جلسه قبل (مباحث مقررات ملی ساختمان) ارائه توضیحات لازم برای انجام فعالیت عملی جلسه بعد

فعالیت	اهداف توانمند سازی	واحد یادگیری	پودمان	هفته
فعالیت عملی: کرکسیون برنامه‌های فیزیکی دانشجویان ارزشیابی تمرینات واحد یادگیری ۲	برای فروشگاه‌هایی که قصد طراحی آن را دارید، یک برنامه فیزیکی تهیه و جدول آن را ترسیم کنید	واحد یادگیری ۲: تهیه گزارش مطالعات مقدماتی از طراحی فضاهای داخلی فروشگاه	پودمان ۱- برنامه‌ریزی طرح داخلی فروشگاه	۸
بحث و گفت‌وگوی گروهی پیرامون مباحث درس داده شده در کلاس سؤال از هنرجویان پیرامون مراکز خرید مورد علاقه آنان و چگونگی مباحث مطرح شده در آنها	آشنایی با برنامه‌ریزی طراحی داخلی فروشگاه	واحد یادگیری ۳: ارائه طرح‌های اولیه فضاهای داخلی فروشگاه	پودمان ۲- طراحی فضاهای داخلی فروشگاه	
بحث و گفت‌وگوی گروهی پیرامون مباحث درس داده شده در کلاس سؤال از هنرجویان پیرامون در خصوص ساماندهی بخش‌های مختلف فروشگاه، مسیرهای حرکت مشتری، چیدمان قفسه‌ها و عناصر معماری داخلی در مراکز خرید و فروشگاه‌ها دیده‌اند	آشنایی با ساماندهی بخش‌های فروشگاه تعیین مسیر حرکت مشتری چیدمان قفسه‌ها عناصر معماری داخلی مناسب	واحد یادگیری ۳: ارائه طرح‌های اولیه فضاهای داخلی فروشگاه	پودمان ۲- طراحی فضاهای داخلی فروشگاه	۹
بحث و گفت‌وگوی گروهی پیرامون مباحث درس داده شده در کلاس سؤال از هنرجویان پیرامون مراکز خرید مورد علاقه آنان و چگونگی مباحث مطرح شده در آنها	رنگ بافت مصالح نورپردازی تهویه تأسیسات و تجهیزات خاص	واحد یادگیری ۳: ارائه طرح‌های اولیه فضاهای داخلی فروشگاه	پودمان ۲- طراحی فضاهای داخلی فروشگاه	۱۰
فعالیت عملی: گزارشی از کلیه اطلاعاتی را که تاکنون در مصاحبه با کارفرما، بازدید از محل طرح، جمع‌آوری ضوابط، استانداردها و مقررات و بررسی‌های معمارانه در رابطه با طراحی داخلی فروشگاه مورد نظر خود انجام داده‌اید، به‌صورتی منظم و مرتب فراهم نمایید. این گزارش را در قطع A4 تهیه کرده و مدارک معمارانه نظیر پلان، برش، نماهای داخلی وضع موجود بنای مورد نظر برای طراحی و عکس‌های داخلی و جزئیات خاص را هم در آن ارائه نمایید.	گزارش مطالعات و برنامه‌ریزی طرح	واحد یادگیری ۳: ارائه طرح‌های اولیه فضاهای داخلی فروشگاه	پودمان ۲- طراحی فضاهای داخلی فروشگاه	۱۱

هفته	پودمان	واحد یادگیری	اهداف توانمند سازی	فعالیت
۱۲	پودمان ۲- طراحی فضاهای داخلی فروشگاه	واحد یادگیری ۳: ارائه طرح های اولیه فضاهای داخلی فروشگاه	ارزشیابی تمرینات واحد یادگیری ۳	ارزشیابی تمرینات واحد یادگیری ۳
۱۳	پودمان ۲- طراحی فضاهای داخلی فروشگاه	واحد یادگیری ۴: تهیه طرح نهایی فضاهای داخلی فروشگاه	مراحل انجام طراحی داخلی فروشگاه	تمرین: طراحی داخلی فروشگاه‌هایی که برنامه فیزیکی آن را در واحد یادگیری ۲ انجام داده‌اید، پیگیری نمایید. برای این مقصود مراحل ذکر شده در کتاب را انجام دهید. برای طرح خود پلان مبلمان، دو برش طولی و عرضی (با نمایش مبلمان در آن) و تصاویر سه بُعدی (پرسپکتیو) داخلی ارائه کنید (مقیاس نقشه‌ها متناسب با وسعت فروشگاه و میزان جزئیات انتخاب شوند).
۱۴	پودمان ۲- طراحی فضاهای داخلی فروشگاه	واحد یادگیری ۴: تهیه طرح نهایی فضاهای داخلی فروشگاه	مراحل انجام طراحی داخلی فروشگاه	بازبینی طرح‌های هنرجویان
۱۵	پودمان ۲- طراحی فضاهای داخلی فروشگاه	واحد یادگیری ۴: تهیه طرح نهایی فضاهای داخلی فروشگاه	انجام طراحی داخلی فروشگاه	بازبینی طرح‌های هنرجویان
۱۶	پودمان ۲- طراحی فضاهای داخلی فروشگاه	واحد یادگیری ۴: تهیه طرح نهایی فضاهای داخلی فروشگاه	انجام طراحی داخلی فروشگاه	بازبینی طرح‌های هنرجویان
۱۷	پودمان ۲- طراحی فضاهای داخلی فروشگاه	واحد یادگیری ۴: تهیه طرح نهایی فضاهای داخلی فروشگاه	انجام طراحی داخلی فروشگاه	بازبینی طرح‌های هنرجویان
۱۸	پودمان ۲- طراحی فضاهای داخلی فروشگاه	واحد یادگیری ۴: تهیه طرح نهایی فضاهای داخلی فروشگاه	ارزشیابی طرح‌های هنرجویان	ارزشیابی طرح‌های هنرجویان

هفته	پودمان	واحد یادگیری	اهداف توانمند سازی	فعالیت
۱۹	پودمان ۳- نقشه‌کشی اجرائی فضاهای داخلی فروشگاهی	واحد یادگیری ۵: تهیه طرح‌های اجرائی فضاهای داخلی فروشگاهی	معرفی پودمان و ویژگی‌های آن، اهداف کلی پودمان، بازبینی و کنترل نهایی پروژه‌های شخصی هنرجویان و آماده نمودن نقشه‌ها برای ترسیم نقشه‌های اجرائی	ارائه نمونه نقشه‌های فاز ۲ فضاهای فروشگاهی یادآوری علائم، عناصر گرافیکی، ارجاعات و ضخامت خطوط ارائه لیست مدارک و آشنایی با نقشه‌های اجرائی آماده‌سازی نقشه‌های هنرجویان با مقیاس ۱:۵۰
۲۰	پودمان ۳- نقشه‌کشی اجرائی فضاهای داخلی فروشگاهی	واحد یادگیری ۵: تهیه طرح‌های اجرائی فضاهای داخلی فروشگاهی	ترسیم پلان اندازه‌گذاری ترسیم پلان جانمایی و تجهیزات ترسیم پلان مبلمان کنترل ترسیمات هنرجویان (کار در منزل)	ترسیم درها و پنجره‌ها و با جزئیات کامل نازک‌کاری دیوارها ترسیم بخش‌های برش نخورده «نما» تعیین مکان دقیق و مناسب تجهیزات ویژه فروشگاه شماره‌گذاری فضا اندازه‌گذاری داخلی و خارجی جانمایی تجهیزات و مبلمان و معرفی آنها با رنگ رسم مبلمان با شابلون
۲۱	پودمان ۳- نقشه‌کشی اجرائی فضاهای داخلی فروشگاهی	واحد یادگیری ۵: تهیه طرح‌های اجرائی فضاهای داخلی فروشگاهی	ترسیم پلان سقف کاذب برش‌های مربوط به آن نمایش بزرگ‌نمایی سقف کاذب کنترل ترسیمات هنرجویان (کار در منزل)	رسم شکستگی‌ها، تیرها و عناصر سازه‌ای تعیین جنس مصالح مصرفی تعیین ترازهای ارتفاعی اندازه‌گذاری کامل و دقیق تعیین بزرگ‌نمایی‌ها و برش‌های سقف معرفی مصالح درجدول راهنما
۲۲	پودمان ۳- نقشه‌کشی اجرائی فضاهای داخلی فروشگاهی	واحد یادگیری ۵: تهیه طرح‌های اجرائی فضاهای داخلی فروشگاهی	معرفی رنگ، بافت و جنس مصالح مصرفی ترسیم پلان کف‌سازی کنترل ترسیمات هنرجویان (کار در منزل)	تعیین محدوده طرح کف نمایش الگوهای طراحی شده با هاشور تعیین شیب و محل کفشی تعیین جنس مصالح کف و مشخصات فنی
۲۳	پودمان ۳- نقشه‌کشی اجرائی فضاهای داخلی فروشگاهی	واحد یادگیری ۵: تهیه طرح‌های اجرائی فضاهای داخلی فروشگاهی	ترسیم برش‌های طولی و عرضی ترسیم نماهای داخلی و خارجی کنترل ترسیمات هنرجویان (کار در منزل)	جزئیات اجرائی لایه‌های مختلف مصالح در سقف، کف و دیوارها نازک‌کاری دیوارها قاب درها و پنجره‌ها سقف‌های کاذب و آویز تزئینی (برش‌خورده و نما) چراغ‌های آویز و توکار در برش سقف کاذب مبلمان‌ها محورها (آکس‌ها)، کدهای ارتفاعی و اندازه‌گذاری معرفی مصالح

هفته	پودمان	واحد یادگیری	اهداف توانمند سازی	فعالیت
۲۴	پودمان ۳- نقشه‌کشی اجرائی فضاهای داخلی فروشگاهی	واحد یادگیری ۵: تهیه طرح‌های اجرائی فضاهای داخلی فروشگاهی	ترسیم بزرگ نمایی‌ها برش‌های مربوط به آن و انواع جزئیات اجرائی کنترل ترسیمات هنرجویان (کار در منزل)	پلان: رسم دیوارهای برش‌خورده، آکس‌ها (محورها)، نازک‌کاری، بخش‌های برش‌نخورده (نما)، ستون‌ها، نمایش جزئیات اجرائی داخل دیوارها، مبلمان، شکستگی‌های سقف، دیوارها و سقف کاذب، طرح و الگوی کف، نماد چراغ‌ها و نورپردازی، اندازه‌گذاری کامل دیوارها، در و پنجره‌ها، شماره‌فضا و تعیین محل برش و تعیین جزئیات خاص، رسم خطوط برش، جدول راهنما و معرفی کلیه مصالح مورد استفاده در کف و سقف کاذب و انواع چراغ‌ها با مشخصات فنی آن. برش‌ها: رسم دیوارها و سقف‌های برش‌خورده، نمایش جزئیات اجرائی داخل دیوارها و سقف، درها و پنجره‌ها، نمایش سقف کاذب و آویز (در حالت برش‌خورده و نما)، عناصر برش‌نخورده، مصالح مورد استفاده در دیوارها، اندازه‌گذاری و ترازهای ارتفاعی، نمایش چراغ‌های آویز و توکار (در برش سقف کاذب)
۲۵	پودمان ۳- نقشه‌کشی اجرائی فضاهای داخلی فروشگاهی	واحد یادگیری ۵: تهیه طرح‌های اجرائی فضاهای داخلی فروشگاهی	ترسیم پلان نورپردازی جداول راهنما و جدول نازک‌کاری کنترل ترسیمات هنرجویان(کار در منزل)	ترسیم نماد نورهای آویز به‌صورت خطی و ردیفی نمایش نماد نورهای ریلی نمایش نماد چراغ‌های آویز تزئینی بالای قفسه‌ها و یخچال‌ها ترسیم نمادهای چراغ‌های سقفی توکار و روکار و دیوارتاب زمینی توکار ترسیم مدارها و چگونگی سیم‌کشی آن جدول نمادها و نشانه‌های نورپردازی و جدول نازک‌کاری

هفته	پودمان	واحد یادگیری	اهداف توانمند سازی	فعالیت
۲۶	پودمان ۳- نقشه‌کشی اجرائی فضاهای داخلی فروشگاهی پودمان ۴- انتخاب نمونه مصالح طرح فضاهای داخلی فروشگاه	واحد یادگیری ۵: تهیه طرح‌های اجرائی فضاهای داخلی فروشگاه (۴ ساعت)	ارزشیابی نهایی (۴ ساعت)	بازبینی پروژه‌های تکمیل شده هنرجویان و نمره‌دهی به آنها
		واحد یادگیری ۶: ارائه نمونه مصالح طرح فضاهای داخلی فروشگاه (۴ ساعت)	مرور مباحث موجود در کتاب سال گذشته آشنایی با پودمان و ضرورت و اهمیت آن شناخت روند اجرائی پروژه‌های ساختمانی و جایگاه متره و برآورد درک بهتر از پیمان و شرایط آن و مناقصات رایج در پروژه‌های عمرانی مناقسه و انواع آن شناخت روش‌های اجرای پروژه و انواع قراردادهای درک صحیح از زمان و مراحل انجام متره و برآورد آشنایی با برنامه زمان‌بندی پروژه‌ها و درک اهمیت آن	جست‌وجوی نمونه پیمان (خارج از کلاس) تکمیل کردن اسناد پروژه طراحی شده در پودمان قبل جهت ارائه در کلاس و شروع متره و برآورد (خارج از کلاس) معرفی پروژه‌های منتخب توسط هنرجویان جهت تأیید هنرآموز همچنین اعلام مصالح انتخابی برای ارائه توسط هنرجویان بررسی و جست‌وجو راجع به ضرایب موجود در دفترچه فهرست بها (خارج از کلاس)
۲۷	پودمان ۴- انتخاب نمونه مصالح طرح فضاهای داخلی فروشگاه	واحد یادگیری ۶: ارائه نمونه مصالح طرح فضاهای داخلی فروشگاه	آشنایی با ضرایب دفترچه فهرست بها درک صحیح از اصول و شیوه‌های متره و برآورد معرفی جدول پیشنهادی برای ریز متره به روش باز جهت سهولت در انجام محاسبات و شفاف‌سازی فرایند متره و برآورد معرفی جدول زمان‌بندی (Time sheet) آشنایی با نحوه صحیح انتخاب و معرفی مصالح آشنایی با مصالح (فوم بتن و کف پوش اپوکسی) که می‌تواند توسط هنرجویان تکمیل گردد.	مصاحبه با استادکاران مختلف برای تمرین روش متره باز (خارج از کلاس) تکمیل جداول بر اساس پروژه خود (خارج از کلاس) افزودن به ستون‌های جدول در صورت نیاز ارائه جدول زمان‌بندی برای پروژه ارائه شیت مواد و مصالح انتخابی (فعالیت خارج از کلاس) حل تمرین‌ها مباحث تکمیلی فوم بتن و اپوکسی

هفته	پودمان	واحد یادگیری	اهداف توانمند سازی	فعالیت
۲۸	پودمان ۴- انتخاب نمونه مصالح طرح فضاهای داخلی فروشگاه	واحد یادگیری ۶: ارائه نمونه مصالح طرح فضاهای داخلی فروشگاه	آشنایی با مواد و مصالح (بتن) نمایان و بازشوهای (UPVC) بازدید از کارگاه معماری داخلی آشنایی با چوب حرارت دیده (Thermo wood) و سقف کاذب و انواع آن تدریس مبلمان خاص و مثال آن برای آشنایی بیشتر با جزئیات طراحی داخلی طراحی مبلمان خاص توسط هنرجویان که با تأیید هنرآموز می‌رسد.	حل تمرین‌ها مباحث تکمیلی بتن نمایان و بازشوهای UPVC تهیه گزارش از بازدید کارگاهی (فعالیت خارج از کلاس) مباحث تکمیلی چوب حرارت دیده و انواع سقف کاذب تکمیل طراحی و جزئیات مبلمان خاص و متره و برآورد مبلمان خاص (فعالیت خارج از کلاس)
۲۹	پودمان ۴- انتخاب نمونه مصالح طرح فضاهای داخلی فروشگاه	واحد یادگیری ۶: آشنایی با تبدیل واحدهای مهم در متره و برآورد جدول نکات مهم در متره و برآورد ارزیابی هنرجویان و بررسی پروژه نهایی آنها (۲ساعت)	کرکسیون متره و برآورد مبلمان خاص آشنایی با تبدیل واحدهای مهم در متره و برآورد جدول نکات مهم در متره و برآورد ارزیابی هنرجویان و بررسی پروژه نهایی آنها (۲ساعت)	بررسی فعالیت‌های جلسه قبل تحويل موقت پروژه و کرکسیون نهایی افزودن سطورهایی به جدول تبدیل واحدهای پرکاربرد تحويل نهایی پروژه‌ها
۳۰	پودمان ۵- ماکت‌سازی	واحد یادگیری ۷: ماکت‌سازی	شناخت انواع اشکال و احجام هندسی و اصول ترسیم گسترده احجام	در این جلسه هنرآموز ضمن آشنا کردن هنرجویان با ساختار گسترده احجام، ذهن آنها را درگیر جزئیات نموده و با تکالیفی چون ساخت جعبه‌ای ساده (مثلاً: ساخت جعبه داخلی کبریت با تاکردن خطوط مقوا و بدون استفاده از چسب) در کلاس، هنرجویان را برای انجام تکالیف پیچیده‌تر آماده نماید. مثلاً تهیه پاکس‌های نورانی با کاربری دکوراتیو بودن یا غیر دکوراتیو، (۱ جلسه ۸ ساعتی یا ۲ جلسه ۴ ساعتی)
۳۱	پودمان ۵- ماکت‌سازی	واحد یادگیری ۷: ماکت‌سازی	ساخت عناصر معماری فضاهای داخلی	در این جلسه هنرآموز با توضیح دادن هدف کلی واحد یادگیری را شرح می‌دهد انواع ماکت‌ها، مقیاس‌های ساخت را توضیح داده و به معرفی ابزار و مصالح ساخت ماکت می‌پردازد. هنرجویان در واحد یادگیری ۵ در کلاس توسط آنها ارائه می‌کنند و بر اساس طرح‌ها و مقیاس ساخت ماکت، مصالح و ابزار ساخت ماکت برای آنها تعیین می‌شود.

فعالیت	اهداف توانمند سازی	واحد یادگیری	پودمان	هفته
در این جلسه ضمن بررسی نقشه‌های انتخابی و طرح‌های اولیه و نوع متریا ل مصرفی توسط هنرآموز و تبادل نقطه نظرات و استفاده از خرد جمعی هنرجویان و دخیل کردن آنان در مباحث کلاسی، در صورت امکان به آنالیز یک نمونه ماکت فضای داخلی پرداخته شده و از هنرجویان بخواهید نقطه نظرات خودشان را نسبت کیفیت اجرا و نقاط ضعف و قوت آن بیان نمایند. مطابق فعالیت طرح شده در کتاب ساخت تعدادی از مبلمان داخلی فضای فروشگاه انجام شود.	ساخت عناصر معماری فضاهای داخلی	واحد یادگیری ۷: ماکت سازی	پودمان ۵- ماکت سازی	۳۲
بررسی فعالیت‌های جلسه قبل و ادامه ساخت قسمت‌ها و سایر اجزای ماکت در این جلسه صورت پذیرد.	ساخت عناصر معماری فضاهای داخلی	واحد یادگیری ۷: ماکت سازی	پودمان ۵- ماکت سازی	۳۳
ساخت عناصر داخلی فضا (سقف، کف و دیوار)	ساخت عناصر معماری فضاهای داخلی	واحد یادگیری ۷: ماکت سازی	پودمان ۵- ماکت سازی	۳۴
پیگیری فعالیت‌های انجام شده در جلسات قبل و پاسخگویی احتمالی به اشکالات درسی هنرجویان و سپس ادامه ساخت عناصر اصلی فضا (سقف و کف و دیوارها)	ساخت عناصر معماری فضاهای داخلی	واحد یادگیری ۷: ماکت سازی	پودمان ۵- ماکت سازی	۳۵
بررسی موضوعات جلسه گذشته، ساخت مبلمان و نماهای بیرونی، ساخت سقف، ساخت سایت بیرونی ماکت، توضیح بیشتر در خصوص استفاده مواد و پسماندهای محیطی برای ساخت برخی از مبلمان بیرونی یا داخلی فضای ماکت توسط هنرآموز به هنرجویان	ساخت عناصر معماری فضاهای داخلی	واحد یادگیری ۷: ماکت سازی	پودمان ۵- ماکت سازی	۳۶
ساخت پایه ماکت مطابق ابعاد، ساخت جعبه‌های گل و درختچه‌های تزئینی	ساخت عناصر معماری فضاهای داخلی	واحد یادگیری ۷: ماکت سازی	پودمان ۵- ماکت سازی	۳۷